

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В. о. завідувача кафедри

Юлія ЛЕВЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 051 «Економіка»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка та правове забезпечення бізнесу»

на тему: «Економіко-правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства»

Виконала здобувачка _4_ курсу групи ПЕ-4-2

Попок Марія Григорівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник Іванюта Тетяна Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Консультант Ткаченко Ольга Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Скригун Наталія Петрівна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Я, як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувач кафедри економіки і права
Юлія ЛЕВЧЕНКО
«19» грудня 2023 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Попок Марії Григорівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства»

керівник роботи Іванюта Тетяна Миколаївна, доцент, к.екон. наук

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом закладу вищої освіти від «19» грудня 2023 року № 1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 05.06.2024,

3. Вихідні дані до роботи: наукова та навчально-методична література, фінансові та статистичні звіти про діяльність підприємства, нормативні акти України, які регламентують особливості діяльності підприємства

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1. Теоретичні засади управління матеріальними ресурсами підприємства. Розділ 2. Дослідження системи управління матеріальними ресурсами підприємства. Розділ 3. Напрями підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

5. Перелік графічного матеріалу таблиці, рисунки, результати дослідження знайшли відображення в 4 рисунках та 8 таблицях ілюстративного матеріалу

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1, п.п. 1.3	Ткаченко О.М., доцент	09.04.2024	29.04.2024
2, п.п. 2.4	Ткаченко О.М., доцент	09.04.2024	13.05.2024

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	01.04.2024 р.	виконано
2	Написання розділу 1	29.04.2024 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	13.05.2024 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	27.05.2024 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 05.06.2024 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	28.05.2024 р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 05.06.2024 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	05.06.2024 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	07.06.2024 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	__ .06.2024 р.	виконано

Здобувач _____
(підпис)

Марія ПОПОК _____
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Тетяна ІВАНЮТА _____
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Попок Марія Григоріївна: «Економіко-правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» .

У роботі розкрито сутність матеріальних ресурсів та їх склад. Визначено особливості управління матеріальними ресурсами підприємства. Охарактеризовано правове регулювання управління матеріальними ресурсами. Здійснено організаційно-економічну характеристику підприємства. Проаналізовано фінансовий стан підприємства. Оцінено управління матеріальними ресурсами підприємства. Визначено напрями підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи налічує 89 сторінок друкованого тексту, у тому числі: 8 таблиць, 4 рисунки, список використаних джерел – 44 найменування.

Ключові слова: ресурси, матеріальні ресурси, управління матеріальними ресурсами, інформаційні технології управління.

ANNOTATION

Maria Hryhoriivna Popok: "Economic and legal aspects of managing the company's material resources."

Full name Economic and legal aspects of the management of material resources of the enterprise.

Qualification work for obtaining an educational degree "bachelor" in the specialty 051 "Economy" .

The work reveals the essence of material resources and their composition. The peculiarities of the management of the company's material resources are determined. The legal regulation of material resources management is characterized. The organizational and economic characteristics of the enterprise were carried out. The financial condition of the enterprise was analyzed. The management of the company's material resources was assessed. Areas of increasing the efficiency of the company's material resources management have been determined.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources and appendices. The volume of the work includes 89 pages of printed text, including: 8 tables, 4 figures, a list of used sources - 44 names.

Keywords: resources, material resources, management of material resources, management information technologies.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Сутність матеріальних ресурсів та їх види.....	10
1.2. Особливості управління матеріальними ресурсами підприємства.....	16
1.3. Правове регулювання управління матеріальними ресурсами.....	24
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	31
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	31
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства.....	36
2.3. Оцінка управління матеріальними ресурсами підприємства.....	44
2.4. Правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства.....	49
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	56
3.1. Напрями підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства.....	56
3.2. Впровадження автоматизованої системи управління матеріальними запасами.....	60
Висновки до розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні умови господарської діяльності підприємств значно ускладнилися через підвищення дефіциту матеріальних ресурсів, що призвело до збільшення їх вартості. Це явище стало суттєвим викликом для підприємств, змушуючи їх звертати підвищену увагу на процеси придбання, створення та використання цих ресурсів. В умовах обмеженості ресурсів ефективне управління матеріальними ресурсами стає не тільки конкурентною перевагою, але й необхідною умовою виживання та розвитку підприємства.

Організація ефективного управління матеріальними ресурсами є однією з найбільш актуальних практичних проблем сучасного підприємства. Її вирішення вимагає впровадження новітніх наукових досліджень та розробок, що дозволяють оптимізувати управління наявними та потенційними ресурсами. Раціональне використання матеріальних ресурсів може бути досягнуте завдяки впровадженню інноваційних підходів, таких як виробнича логістика та реінжиніринг бізнес-процесів.

Інноваційні підходи до управління матеріальними ресурсами дозволяють підприємствам не тільки знизити витрати, але й підвищити ефективність своєї діяльності. Виробнича логістика, наприклад, забезпечує оптимізацію потоків матеріалів, що дозволяє мінімізувати втрати та зменшити витрати. Реінжиніринг бізнес-процесів, у свою чергу, дозволяє підприємствам переглянути та перебудувати свої процеси з метою підвищення їхньої ефективності, зменшення витрат та підвищення продуктивності.

Таким чином, впровадження сучасних методів управління матеріальними ресурсами стає критично важливим для підприємств, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними в умовах ринкової нестабільності. Економіко-правові аспекти управління матеріальними ресурсами включають не лише питання оптимізації та ефективності, але й дотримання законодавчих вимог та стандартів, що регулюють діяльність підприємств у цій сфері. Вивчення цих аспектів допоможе підприємствам розробити ефективні стратегії управління ресурсами,

які враховують як економічні, так і правові вимоги, що сприятиме їхньому стабільному розвитку та успішному функціонуванню.

Дослідженню проблем та окремих аспектів управління матеріальними ресурсами підприємства присвячено значна кількість наукових праць і розробок як вітчизняних, так і закордонних учених. Вивченню сучасних проблем управління матеріальними ресурсами підприємства приділяють увагу такі науковці, як Бондарєва І. О., Крохмаль С. С., Лола Ю. Ю., Могилевська О. Ю., Степаненко Т. О., Шкода М. С. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою курсової роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо економіко-правових аспектів управління матеріальними ресурсами підприємства.

Досягнення даної мети здійснюється через вирішення наступних завдань:

- розкрити сутність матеріальних ресурсів та їх склад;
- визначити особливості управління матеріальними ресурсами підприємства;
- охарактеризувати правове регулювання управління матеріальними ресурсами;
- здійснити організаційно-економічну характеристику підприємства;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства;
- оцінити управління матеріальними ресурсами підприємства;
- визначити напрями підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління матеріальними ресурсами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів щодо економіко-правових аспектів управління матеріальними ресурсами підприємства.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дослідження стали загальнонаукові та специфічні принципи наукового пізнання явищ і

господарських процесів підприємства. У роботі використано методи логічного аналізу та синтезу, абстрактно-логічний метод та групування, графічний метод.

Інформаційна база дослідження. Дослідження проводилося за допомогою інформації, яка містилася у підручниках, монографічних та дисертаційних дослідженнях, матеріалах науково-практичних конференцій, періодичних виданнях, статистичних збірниках, Інтернет-джерелах та фінансовій звітності ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду».

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості керівництва підприємства використати в процесі подальшого удосконалення системи управління ресурсами та втілення ефективності отриманих результатів в їх практичній діяльності.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, який містить 44 найменування, 5 додатків. Зміст викладений на 89 сторінках друкованого тексту, який включає 4 рисунки і 8 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність матеріальних ресурсів та їх склад

Матеріальні ресурси формують необхідну та об'єктивно важливу умову забезпечення ефективності роботи будь-якого підприємства. Ці ресурси є основою для здійснення виробничо-господарських процесів, і їх наявність безпосередньо впливає на здатність підприємства досягати своїх виробничих цілей.

Підвищення рентабельності та зростання прибутковості, зменшення собівартості, покращення конкурентоспроможності на ринку в тій чи іншій мірі залежить саме від повноти та своєчасності забезпечення виробничо-господарських процесів необхідними матеріальними ресурсами. Зазначені аспекти є ключовими для стабільного розвитку підприємства та його успішної діяльності в умовах ринкової економіки [22].

Тому, створення умов для раціонального використання матеріальних ресурсів є суттєвим фактором зростання ефективності господарської діяльності. Раціональне використання матеріалів передбачає не лише їх своєчасне постачання, але й ефективне управління запасами, мінімізацію відходів та оптимізацію виробничих процесів, що в сукупності сприяє підвищенню загальної продуктивності підприємства [6].

У перекладі з французької мови термін «ressource» означає допоміжний засіб, грошові кошти, цінності, запаси, можливості, джерела коштів, доходів. Це поняття включає в себе широкий спектр матеріальних та нематеріальних активів, які можуть бути використані для досягнення певних цілей. Наприклад, ресурси можуть бути представлені у вигляді фінансових коштів, що забезпечують функціонування підприємства, або у вигляді матеріальних запасів, які використовуються у виробничому процесі. Крім того, ресурси можуть включати

людський капітал та інші можливості, що сприяють розвитку і зростанню організації. Таким чином, термін «resource» охоплює все, що може підтримувати і підсилювати діяльність суб'єкта в різних сферах [42].

Окремі види ресурсів підприємства можна відобразити за допомогою рис. 1.1.

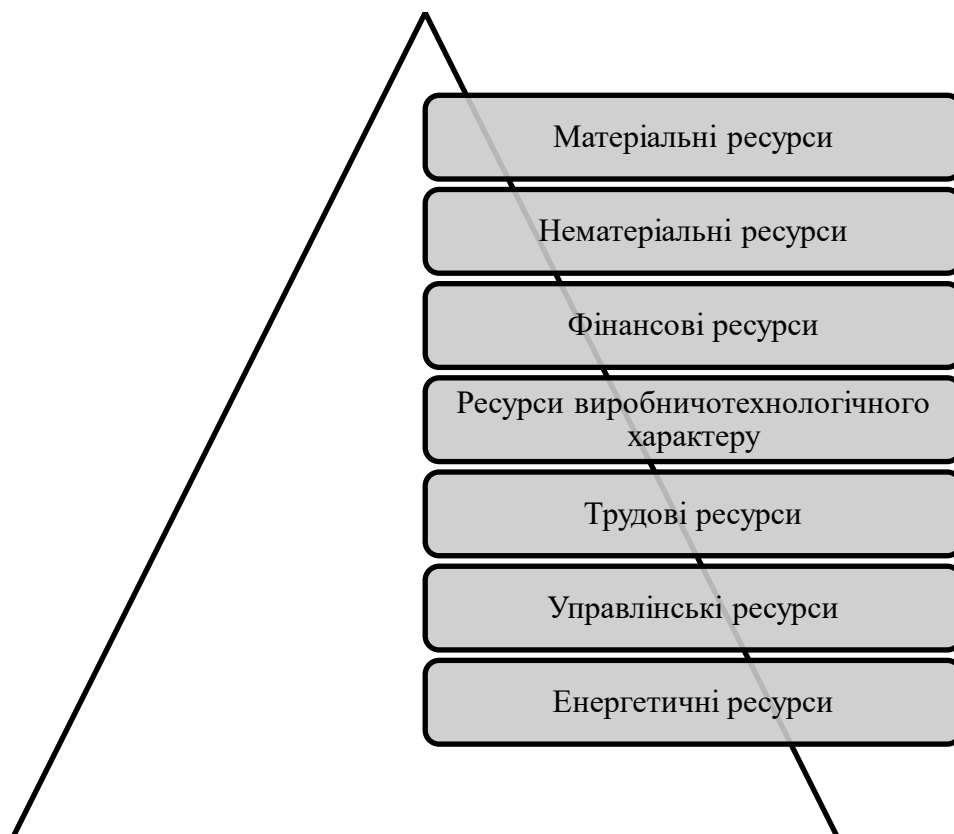

Рис. 1.1. Різновиди ресурсів, які можуть використовувати на підприємстві
Джерело: [15]

Усі суб'єкти, які здійснюють господарську діяльність, використовують певну кількість ресурсів і ведуть їх безперервний облік з моменту свого створення, розділяючи їх за видами. Водночас, «матеріальні ресурси» становлять окрему категорію, від якої залежить успіх діяльності кожного господарюючого суб'єкта незалежно від форми власності [37].

Матеріальні ресурси – це сукупність матеріальних компонентів, необхідних для виробництва готової продукції або проміжних продуктів виробничого процесу.

Матеріальні ресурси трактують як предмети, на які спрямована праця людини з метою отримання готового продукту. Предмети праці споживаються у виробничому процесі та повністю переносять свою вартість на продукт, змінюються після кожного виробничого циклу [7].

У положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку немає визначення поняття «матеріальні ресурси». Таке конкретне поняття також відсутнє у законах України. Тому доцільно дослідити визначення «матеріальні ресурси» у двох аспектах.

У вужчому розумінні матеріальні ресурси – це предмети праці, з яких виготовляється готова продукція. Це означає, що вони безпосередньо використовуються у виробничому процесі для створення кінцевого продукту.

У ширшому значенні матеріальні ресурси – це запаси, які зберігаються для використання у виробництві продукції, виконанні робіт та наданні послуг, а також у керуванні підприємством. Це охоплює не лише сировину і матеріали, що безпосередньо перетворюються на продукцію, але й інші ресурси, необхідні для підтримки і забезпечення ефективної діяльності підприємства [26].

В економічній літературі окреслюють такі основні підходи до трактування дефініції «матеріальні ресурси»:

1. Предмети праці. До сукупних матеріальних ресурсів підприємства можуть включати не тільки матеріали, комплектуючі вироби, тару, паливо та інше, а й малоцінні та швидкозношувані предмети, напівфабрикати власного виробництва, матеріальні витрати в незавершеному виробництві, готову продукцію. Це найбільш широкий підхід, який охоплює всі види матеріальних ресурсів, що використовуються у виробничому процесі.

2. Предмети праці та частина засобів виробництва, віднесена до малоцінних та швидкозношуваних предметів. Такий підхід більш широко визначає поняття матеріальних ресурсів, включаючи не тільки предмети праці, але й ті засоби виробництва, що швидко зношуються та мають невисоку вартість. Однак, цей підхід не охоплює готову продукцію, засоби праці, напівфабрикати власного виробництва та матеріальні витрати в незавершеному виробництві.

3. Засоби праці та предмети праці, без врахування матеріальних витрат у незавершеному виробництві, напівфабрикатів та готової продукції. У цьому підході розглядаються засоби праці (машини, обладнання) і предмети праці (матеріали, сировина), але виключаються витрати на незавершене виробництво, напівфабрикати та готова продукція. Цей підхід фокусується на матеріальних ресурсах, які мають матеріальну, натурально-речовинну та вартісну форми.

4. Предмети праці, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виробництва та готова продукція. Цей підхід включає всі основні компоненти виробничого процесу: предмети праці, які використовуються для створення продукції; незавершене виробництво, що охоплює витрати на стадії виробничого циклу; напівфабрикати, що є проміжним продуктом власного виробництва; та готова продукція, що є кінцевим результатом виробничого процесу [12].

Ці підходи дають змогу розглянути матеріальні ресурси з різних аспектів, підкреслюючи їхню різноманітність і важливість у виробничій діяльності підприємства.

У сучасній економічній літературі розрізняють кілька ключових підходів щодо формування складу матеріальних ресурсів підприємства. Розглянемо кожен із них детальніше.

1-й підхід: тільки предмети праці. Цей підхід зосереджується виключно на предметах праці. Він передбачає включення до складу матеріальних ресурсів таких елементів, як матеріали, паливо, запасні частини, комплектуючі вироби, тара і тарні матеріали. Проте, насправді до загальних матеріальних ресурсів підприємства додаються не лише перелічені вище елементи, але й основні засоби, малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП), матеріальні затрати в незавершеному виробництві, напівфабрикати власного виробництва та готова продукція. Ці елементи також беруть участь у процесі обміну засобами та є його матеріальною основою.

2-й підхід: предмети праці та частина основних засобів, що належать до МШП. Цей підхід включає предмети праці та ту частину основних засобів, які належать до МШП. Він є дещо ширшим, оскільки включає більше компонентів

матеріальних ресурсів. Однак він залишає поза увагою такі важливі групи, як засоби праці (що не належать до МШП), матеріальні витрати в незавершеному виробництві, напівфабрикати власного виробництва та готову продукцію [38].

3-й підхід: засоби праці та предмети праці. Цей підхід включає засоби праці та предмети праці. Проте не враховує матеріальні витрати в незавершеному виробництві, напівфабрикати власного виробництва та готову продукцію. Готова продукція, як і матеріали, має натуральну та вартісні форми, але вона не включається до складу матеріальних ресурсів у цьому підході.

4-й підхід: предмети праці, напівфабрикати власного виробництва, незавершене виробництво, готова продукція. Цей підхід є найширшим і включає предмети праці, напівфабрикати власного виробництва, незавершене виробництво та готову продукцію. Він охоплює всі важливі елементи матеріальних ресурсів, що є у підприємства [16].

Кожен із підходів має свої особливості та застосовується в залежності від специфіки підприємства та його потреб у управлінні матеріальними ресурсами.

Класифікація матеріальних ресурсів подана в додатку А.

У певних випадках до матеріальних ресурсів включаються усі елементи засобів виробництва і предметів споживання: засоби виробництва, готова продукція, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, засоби і предмети праці [23].

Матеріальні ресурси підприємства повинні мати такі ознаки:

- Входять до активу (майна) підприємства: це означає, що матеріальні ресурси є частиною майна підприємства і відображаються у його бухгалтерському балансі як активи.

- Мають матеріальну (матеріально-речову) форму: матеріальні ресурси повинні мати фізичну форму, бути речовими об'єктами, які можна безпосередньо використовувати у виробничому процесі.

- Достовірно визначена вартість: вартість матеріальних ресурсів повинна бути чітко і достовірно визначена та зафіксована у фінансових документах підприємства.

- Використання утворює дохід підприємства: матеріальні ресурси повинні сприяти отриманню доходу підприємством, тобто їх використання має приносити економічну вигоду.

- Оборотність: матеріальні ресурси мають здатність до обороту, тобто можуть бути використані, продані або замінені у певний проміжок часу.

- Ліквідність: це здатність матеріальних ресурсів бути швидко перетвореними у грошові кошти або їх еквіваленти без значної втрати вартості.

- Призначення: матеріальні ресурси використовуються для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва та адміністративних потреб підприємства [4].

Ці ознаки допомагають підприємству правильно ідентифікувати та класифікувати свої матеріальні ресурси, що є важливим для ефективного управління ними і забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Матеріальні ресурси відіграють важливу роль в економіці, оскільки їх раціональне використання та оптимізація сприяють ефективному функціонуванню підприємств та загальному економічному розвитку. Ось деякі ключові аспекти їх значення:

- Раціональне використання матеріальних ресурсів: ефективне управління матеріальними ресурсами дозволяє зменшити витрати на сировину, матеріали та паливо, що сприяє економічній вигоді та підвищенню виробництва. Це може бути досягнуто за допомогою оптимізації процесів виробництва, використання більш ефективних технологій та впровадження інновацій.

- Зважене використання матеріальних ресурсів (економія): раціональне використання ресурсів та впровадження економічних заходів дозволяють збільшити гнучкість та ефективність галузевої структури промислового виробництва.

- Технологізація виробництва: впровадження нових технологій та удосконалення існуючих процесів дозволяє підвищити продуктивність, якість та швидкість виробництва, що сприяє загальному розвитку галузі та економіці в цілому.

- Покращення використання виробничих потужностей та підвищення продуктивності праці: оптимізація використання обладнання та ресурсів допомагає збільшити виробничу потужність та підвищити продуктивність праці, що в свою чергу призводить до збільшення обсягів виробництва та покращення фінансових показників підприємства.
- Зменшення собівартості промислової продукції: раціональне використання матеріальних ресурсів дозволяє знизити собівартість виробництва, що робить продукцію конкурентоспроможнішою на ринку.
- Позитивний ефект на фінансовий стан підприємства: ефективне управління матеріальними ресурсами сприяє покращенню фінансового стану підприємства через збільшення прибутку та зниження витрат. Це дозволяє підприємству забезпечувати стабільність та зростання у довгостроковій перспективі [25].

Матеріальні ресурси відіграють важливу роль у функціонуванні підприємства, що забезпечує їх контроль, використання та оптимізацію. Як ліквідні активи, вони є основою виробництва, надають засоби для виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Матеріальні ресурси представляють собою сукупність предметів праці, що переносять свою вартість на створюваний продукт, сприяючи формуванню доходу підприємства. Їх ефективне використання, технологічне удосконалення та раціональне управління є передумовами підвищення продуктивності праці, зменшення витрат та покращення фінансового стану підприємства. Таким чином, матеріальні ресурси визначають конкурентоспроможність та стабільність підприємства на ринку, сприяючи його успішному розвитку та зростанню.

1.2. Особливості управління матеріальними ресурсами підприємства

Матеріальні ресурси є важливою та необхідною умовою для забезпечення ефективної діяльності будь-якого підприємства. Від того, наскільки повно та

вчасно підприємство забезпечене необхідними матеріальними ресурсами для виробничих і господарських процесів, значною мірою залежать його можливості у збільшенні прибутковості та рентабельності, зниженні собівартості продукції та підтриманні конкурентоспроможності на ринку. Тому раціональне використання матеріальних ресурсів є ключовим фактором підвищення ефективності господарської діяльності підприємства [41].

Управління матеріальними ресурсами включає організаційне вдосконалення системи управління матеріальними потоками, починаючи від моменту закупівлі і закінчуючи передачею готової продукції на склад підприємства.

Управління матеріальними ресурсами доцільно розглядати через призму функціональних, організаційних та економічних аспектів. Функціональний блок механізму операційної діяльності охоплює прогнозування, планування, організацію, регулювання, стимулювання, облік, контроль та аналіз. Ці функції забезпечують раціональне використання матеріальних ресурсів на всіх етапах операційної діяльності. Підсистема управління включає кадри, інформацію, інформаційні системи та методи управління, які разом забезпечують ефективне виконання функцій [3].

Організаційний блок характеризує систему зв'язків між елементами підприємства, що поділяються на лінійні, функціональні та інтеграційні міжфункціональні зв'язки. Лінійні зв'язки забезпечують вертикальну структуру управління через вплив керівників на виконавців, функціональні зв'язки координують виконання робіт підрозділами, а інтеграційні міжфункціональні зв'язки сприяють координації та інтеграції різних підрозділів для досягнення спільних цілей. Ця система зв'язків дозволяє підприємству ефективно функціонувати та реагувати на зміни в зовнішньому середовищі [35].

Економічний блок забезпечує вплив керуючої підсистеми на керувану, включаючи методи, форми, важелі та інструменти управління. Він використовує контрольну інформацію для моніторингу та оцінки ефективності управлінських рішень. Цей блок гарантує, що всі економічні процеси на підприємстві

спрямовані на досягнення максимальних результатів при оптимальних витратах. Загалом, взаємодія цих блоків забезпечує ефективне управління матеріальними ресурсами, що сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства [11].

Головна мета функціонування підсистеми управління матеріальними ресурсами полягає в забезпеченні виробничих потреб підприємства матеріальними ресурсами, організації та плануванні матеріально-технічного забезпечення, а також контролі використання матеріальних ресурсів та їх запасів [43].

Конкретні завдання підсистеми управління матеріальними ресурсами включають:

- Розробка планів постачання матеріальних ресурсів: планування потреб у матеріальних ресурсах на основі виробничих завдань та складання відповідних планів постачання.
- Пошук постачальників та розміщення заявок: вибір надійних постачальників, проведення переговорів та оформлення заявок на постачання необхідних матеріалів.
- Організація та відстеження постачань: координація процесу доставки матеріальних ресурсів на підприємство, моніторинг дотримання термінів та умов постачання.
- Контроль надходження матеріалів: перевірка якості та кількості отриманих матеріалів, забезпечення їх збереження на складах, контроль за ефективністю їх використання у виробничому процесі.
- Аналіз та відстеження точності норм матеріалів: оцінка відповідності фактичного використання матеріалів встановленим нормам, виявлення та усунення відхилень.
- Інформаційно-документальне супроводження постачання: ведення документації та облік всіх операцій, пов'язаних з постачанням матеріальних ресурсів, забезпечення інформаційної підтримки для прийняття управлінських рішень [18].

Головні функції підсистеми управління матеріальними ресурсами у рамках системи управління підприємством полягають у наступному:

- **Планування:** розробка планів потреби та постачання матеріальних ресурсів, що включає визначення необхідних обсягів ресурсів для забезпечення безперервного виробництва та складання графіків постачання.
- **Організація:** забезпечення інформаційної та технічної підтримки процесу постачання матеріальних ресурсів. Це включає вибір постачальників, укладання договорів, організацію транспортування та зберігання ресурсів.
- **Контроль:** відстеження надходжень матеріальних ресурсів, ефективності їх зберігання та використання. Контроль включає перевірку якості та кількості отриманих матеріалів, моніторинг умов зберігання та аналіз ефективності використання ресурсів у виробничому процесі [1].

Отже, можемо дійти до висновку, що підсистема управління матеріальними ресурсами – це організаційно-економічна складова підприємства, яка складається з сукупності елементів, пов'язаних між собою функціями, процесами та інформаційними потоками та відповідальна за ефективне забезпечення виробничого процесу матеріальними ресурсами.

Підсистема управління матеріальними ресурсами підприємства є сукупністю взаємопов'язаних елементів, які забезпечують формування обґрунтованої та раціональної структури ресурсів, їх ефективне використання та аналіз з метою прискорення їх обігу. Аналізуючи роль цієї підсистеми в рамках всієї організаційно-економічної системи підприємства, можна стверджувати, що вона є однією з найважливіших частин операційної підсистеми. Вона впливає на формування та ефективність економічного, функціонального та організаційного блоків механізму функціонування підприємства (додаток Б) [44].

На сьогоднішній день, на основі наукових досліджень та практичного досвіду вітчизняних і закордонних підприємств, були сформульовані основні принципи формування та функціонування системи управління матеріальними ресурсами (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Принципи формулювання та функціонування системи управління
матеріальними ресурсами

Принципи	Їх характеристика
плюралізм джерел і форм матеріально-технічного забезпечення	матеріальні ресурси можуть здобуватись по прямих договорах в оптово-торгових організаціях або безпосередньо у виробника даного виду ресурсів
самостійність підприємств-постачальників і підприємств-споживачів	самостійність підприємств-постачальників (продавців) і підприємств-споживачів (покупців) у використанні за своїм розсудом матеріальних і фінансових ресурсів, що знаходяться в рамках їхніх прав власності
саморегулювання	на основі діючих за допомогою керуючих впливів (податків, процентних ставок, митних зборів і т.п.) елементів державної економічної політики для досягнення збалансованості виробництва з матеріальними ресурсами
ресурсозбереження і противозатратність	основні параметри процесу – матеріальні ресурси, матеріальні витрати, запаси і запасомісткість – повинні знаходитися в рівноважному стані на суспільно-необхідному рівні
інтенсифікація використання матеріальних ресурсів	у результаті досягнення максимально можливої глибини їх використання у виробничому обороті, тобто повторного і багатоцільового використання головним чином відходів споживання як вторинних матеріальних ресурсів;
комплексність	передбачається, що в системі циркулюють усі необхідні для діяльності підприємства види матеріальних ресурсів, у тому числі призначені для надання інформаційних, виробничих і комерційних послуг
оперативність	здатність системи швидко реагувати на вимоги ринку в цілому й індивідуальні потреби окремих підприємств-партнерів
оборотність	можливість вільного переходу продукції як товару з натурально-речовинної форми у вартісну і назад
сприйнятливість до науково-технічного прогресу	система повинна вишукувати, освоювати і рекламувати новітні види товарів і послуг, а також насичувати ними ринок. Те ж відноситься до використання в діяльності підприємства новітньої техніки і технологій просування товарів на ринок, переробки інформації й обслуговування підприємств-споживачів
реалізація пріоритету споживача	задоволення індивідуальних і суспільних потреб (ринків) у матеріальних ресурсах і послугах на суспільно необхідному рівні при найменших витратах

Джерело: [13]

Ці принципи мають діяти одночасно, оскільки вони забезпечують рівноважний стан і ефективне функціонування системи. Якщо ці принципи не дотримуються, система управління може зазнати деформацій, що призведе до збоїв у процесі матеріально-технічного забезпечення. Це може спричинити

дефіцитні ситуації одночасно з надлишками товарно-матеріальних цінностей [20].

Управління матеріальними ресурсами слід розглядати як сукупність операцій і процедур, які здійснює керуюча підсистема (апарат управління) на керовану підсистему (матеріальні ресурси) в межах організаційної структури підприємства. Цей процес включає кілька ключових етапів:

1. Планування: визначення потреби в матеріальних ресурсах, складання планів закупівель, виробництва та запасів. Планування дозволяє передбачити необхідні матеріали, їх кількість та час, коли вони будуть потрібні.

2. Закупівля: вибір постачальників, проведення переговорів, укладання договорів на постачання матеріальних ресурсів. Цей етап включає також оцінку якості матеріалів та їх вартість.

3. Транспортування: організація доставки матеріалів від постачальників до складів підприємства. Це включає вибір транспортних засобів, визначення оптимальних маршрутів і контроль за своєчасністю доставки.

4. Складське господарство: приймання, зберігання і облік матеріальних ресурсів на складах підприємства.

5. Розподіл: розподіл матеріальних ресурсів між різними підрозділами підприємства для забезпечення безперервного виробничого процесу. Це включає контроль за витратами матеріалів і їх раціональним використанням.

6. Контроль і облік: постійний моніторинг використання матеріальних ресурсів, ведення обліку витрат і запасів [2].

Лола Ю. Ю. запропонувала виділити 25 напрямків діяльності в сфері управління матеріальними ресурсами промислового підприємства, розподіливши їх за п'ятьма управлінськими функціями: планування, організація, мотивація, контроль та координація (додаток В) [24].

Ефективне планування матеріальних ресурсів на підприємстві базується на трьох ключових аспектах: об'єкті планування, потребі в ресурсах та наявності цих ресурсів. Це передбачає ретельне вивчення ринку збуту для виявлення

потреб, що пред'являються ринком. При цьому важливо, щоб обсяги виробництва та ресурси, якими володіє підприємство, відповідали цим потребам. Таке планування також включає розробку плану, який забезпечить відповідність ринкового попиту наявним ресурсам, запасам та рівню продуктивності їх використання [5].

Для забезпечення ефективності планування необхідна дієва система контролю. Ця система, як правило, включає п'ять рівнів, починаючи від стратегічного бізнес-планування та закінчуючи контролем за закупівлями та виробництвом. Кожен рівень має свої завдання, тривалість та рівень деталізації.

Потреба підприємства у матеріальних ресурсах визначається кількома факторами, включаючи виконання виробничої програми, потреби на капітальне будівництво, індустриальні потреби та необхідні запаси на кінець фінансового періоду. Ефективне управління цим процесом має велике значення, оскільки витрати на матеріальні ресурси складають значну частину витрат на виробництво і впливають на ключові показники діяльності підприємства, такі як обсяг виробництва, рентабельність та фінансовий стан [39].

Потреба підприємства у матеріальних ресурсах визначається за допомогою кількох вимірників:

1. У натуральних одиницях: цей вимірник використовується для визначення потреби у складських приміщеннях. Він вказує на обсяг фізичних одиниць матеріальних ресурсів, необхідних для забезпечення виробничого процесу.

2. У вартісних одиницях: цей вимірник використовується для оцінки суми коштів, необхідних для закупівлі матеріальних ресурсів. Він допомагає визначити фінансові потреби підприємства в оборотних засобах для закупівлі матеріалів.

3. У днях забезпеченості: цей вимірник використовується для планування та контролю графіка постачання матеріальних ресурсів. Він визначає, на який період часу підприємство може бути забезпечене необхідними матеріальними

ресурсами, що допомагає у плануванні виробничих процесів і управлінні запасами [8].

Процес планування використання матеріальних ресурсів можна підрозділити п'ять основних етапів (рис. 1.2).

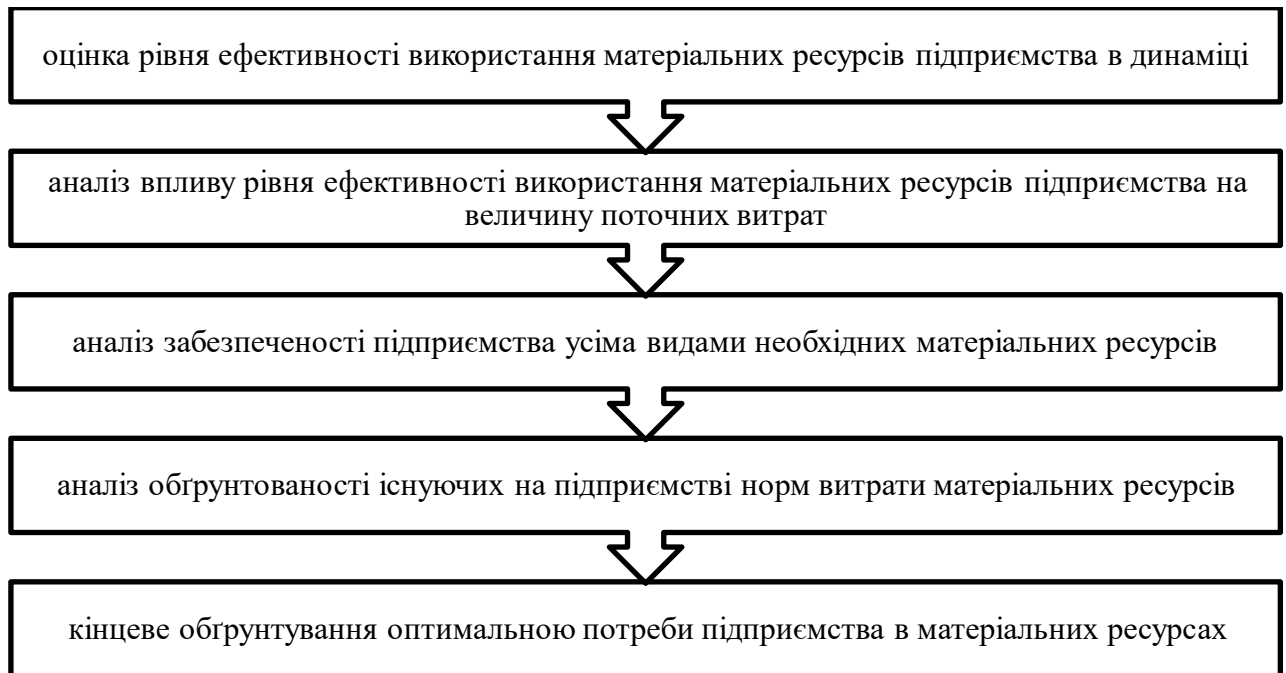

Рис. 1.2. Основні етапи планування використання матеріальних ресурсів
Джерело: [10]

Основна мета планування потреб у матеріальних ресурсах підприємства полягає в тому, щоб забезпечити наявність необхідної кількості матеріальних ресурсів у будь-який момент часу в межах запланованих обсягів виробництва. Це забезпечується шляхом своєчасного придбання або виробництва необхідних матеріалів для реалізації планованих виробничих процесів. Планування матеріальних ресурсів охоплює постійний моніторинг рівня запасів і автоматичне створення планів замовлень на закупівлю або виробництво матеріалів [19].

Загалом, призначення процесу управління матеріальними ресурсами полягає у виборі найкращого (оптимального) варіанту їх використання. Це означає, що всі рішення щодо планування, закупівлі, транспортування,

зберігання та розподілу матеріальних ресурсів повинні бути спрямовані на максимізацію ефективності їх використання, зниження витрат та забезпечення безперебійної роботи підприємства. Управління матеріальними ресурсами на підприємстві відіграє ключову роль у забезпеченні оптимального використання цих ресурсів. Його призначення полягає у виборі оптимальних варіантів управлінських рішень, спрямованих на максимізацію ефективності використання матеріальних ресурсів, зниження витрат та забезпечення неперервності виробничих процесів. Цей процес сприяє підвищенню загальної продуктивності та конкурентоспроможності підприємства, створюючи передумови для ефективної діяльності та стабільного функціонування.

1.3. Правове регулювання управління матеріальними ресурсами

Нормативно-правове регулювання господарської діяльності підприємств є важливим механізмом контролю та упорядкування відносин між суб'єктами господарювання. Це система правових норм, актів та положень, яка визначає права, обов'язки та відповідальність учасників бізнес-процесу. Ефективне правове регулювання стає важливим фактором для стабільності та розвитку підприємницької діяльності, оскільки воно сприяє вирішенню конфліктних ситуацій, захисту прав та інтересів учасників господарювання [29].

Держава активно залучається до формування та вдосконалення правового середовища для бізнесу з метою створення сприятливих умов для розвитку підприємництва. Це важлива складова економічної політики, оскільки правильно спланована та реалізована система нормативно-правового регулювання сприяє ефективному функціонуванню ринкових відносин, збереженню конкурентоспроможності та стимулює інвестиційну активність.

Такий підхід дозволяє державі забезпечити баланс між інтересами підприємств, споживачів та суспільства в цілому, що сприяє стабільному розвитку економіки та соціальному прогресу [33].

Нормативно-правове регулювання господарської діяльності є важливою складовою державної політики, оскільки воно забезпечує правову базу для функціонування бізнесу і забезпечує стабільність економічних відносин. У сфері управління матеріальними ресурсами підприємства, нормативно-правова база включає такі акти:

1. Конституція України: як основний закон, Конституція визначає загальні принципи правового регулювання економічних відносин та засади функціонування підприємств [17].

2. Цивільний [40] і Податковий кодекси України [31]: ці кодекси встановлюють правові норми, які регулюють відносини, пов'язані з власністю, укладанням угод, оподаткуванням тощо, що є важливим для управління матеріальними ресурсами.

3. Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», стандарти бухгалтерського обліку: цей закон та відповідні стандарти визначають правила обліку, відображення та звітування про матеріальні ресурси, що є необхідним для внутрішнього та зовнішнього аналізу фінансової діяльності [32].

4. Накази Міністерства фінансів про національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку: ці нормативні акти конкретизують правила бухгалтерського обліку для певних аспектів, таких як запаси та основні засоби.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2) «Запаси»: цей міжнародний стандарт встановлює міжнародні стандарти обліку запасів, які також можуть бути застосовані в Україні [27].

6. Галузеві інструкції, правила, положення та методичні рекомендації: ці документи визначають конкретні методи та процедури управління матеріальними ресурсами, а також вимоги до складання звітності.

7. Внутрішні документи для користування всередині підприємства: це включає облікову політику підприємства, яка визначає внутрішні процедури та правила управління матеріальними ресурсами, що допомагає забезпечити їх ефективне використання [9].

Нормативно-правова база в управлінні запасами грає критичну роль у вирішенні трьох важливих аспектів управлінського процесу:

1. Визнання власності: це означає чітке визначення правового статусу запасів, тобто їх власників. Нормативно-правові акти встановлюють правила щодо власності на запаси, що допомагає уникнути правових конфліктів та забезпечити права власників на ці ресурси.

2. Приналежність до групи, підгрупи або увазі: нормативно-правова база встановлює стандарти та правила класифікації запасів, визначаючи, до яких конкретних категорій вони належать. Це важливо для правильного обліку, оцінки та управління запасами згідно з встановленими нормами.

3. Вартісна і кількісна оцінка: нормативно-правові акти встановлюють правила щодо оцінки вартості та кількості запасів. Це включає визначення методів оцінки запасів, таких як перші випуски або середні ціни, а також встановлення стандартів щодо обліку запасів у фінансовій звітності, що забезпечує надійну та об'єктивну інформацію про їх стан [28].

Отже, матеріальні ресурси перш за все є матеріальними об'єктами, тобто вони існують у натуральній формі. Як такі, вони мають бути власністю певних суб'єктів. Це поняття «власності» має важливе значення в правовому контексті, оскільки визначає, кому належать ці матеріальні цінності. Згідно з Конституцією України, власність на засоби виробництва гарантована законом, який захищає як державну, так і приватну власність. Це означає, що громадяни мають право володіти будь-яким законно набутим майном у приватній власності.

Стаття 317 Цивільного кодексу України встановлює, що власник матеріального ресурсу має право на володіння, користування і розпорядження ним. Право володіння дає можливість власнику мати майно у своєму віданні і впливати на нього у сфері свого фактичного господарського впливу. Право користування передбачає господарське використання майна та вилучення з нього корисних властивостей власником чи уповноваженими ним особами. Право розпорядження дає власнику можливість самостійно вирішувати долю майна шляхом його відчуження іншим особам, зміни його стану та призначення [40].

Ці аспекти мають важливе значення, оскільки вони визначають, кому належать предмети праці і продукція виробництва, що є основою для обліку та планування ресурсів. З цим пов'язано розрізнення об'єктів матеріальних ресурсів на власні (належать безпосередньо господарюючому суб'єкту) та не власні (належать іншим підприємствам, але знаходяться на даному підприємстві, наприклад, матеріали взяті в переробку або взяті на зберігання за умовами договору поставки).

При купівлі, використанні та продажу матеріальних ресурсів підприємство оплачує різні податки, які визначені Податковим кодексом України. Використання різних видів запасів у виробництві призводить до їхньої зміни в матеріально-натуральному виразі, що впливає на фінансові витрати підприємства. Включення вартості матеріалів до собівартості та витрат за період впливає на розмір відрахувань при розрахунку податку на прибуток та розмір податку на додану вартість [43].

Для систематичного обліку товарно-матеріальних запасів підприємство користується Планом рахунків бухгалтерського обліку, що був затверджений Міністерством фінансів України. Згідно з цим планом, на підприємстві формується робочий план рахунків. Розділ «Запаси» розподіляється на категорії «Матеріали», «Незавершене виробництво» та «Товари». Подальший поділ за рахунками і субрахунками в робочому плані рахунків проводиться відповідно до призначення, властивостей, стадії готовності та інших характеристик матеріальних ресурсів [2]в.

Згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 2 «Запаси» (МСБО 2), матеріальні цінності повинні бути оцінені за найменшою із двох оцінок: їх собівартості та чистої вартості реалізації. Основна мета стандарту полягає в тому, щоб встановити процедури обліку запасів, включаючи класифікацію та оцінку товарно-матеріальних запасів [27].

Це включає в себе такі елементи:

1. Класифікація та оцінка товарно-матеріальних запасів: стандарт встановлює правила класифікації та оцінки запасів, які вимагають застосування найменшої із двох оцінок - собівартості та чистої вартості реалізації.

2. Облік витрат, пов'язаних з виробництвом і утворюють виробничу собівартість: стандарт регулює облік витрат, пов'язаних з виробництвом, які включаються у виробничу собівартість товарів.

3. Угруповання витрат на виробництво продукції відповідно до їх економічного змісту: стандарт рекомендує методи угруповання витрат залежно від їхнього економічного змісту та розмежування витрат, які не включаються до виробничої собівартості продукції.

4. Методи обліку витрат і способів оцінки собівартості товарно-матеріальних запасів: стандарт визначає методи обліку витрат та способи оцінки собівартості товарно-матеріальних запасів, що використовуються в бухгалтерському обліку [1].

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси», запаси - це активи, які утримуються для подальшого продажу, перебувають у процесі виробництва для подальшого продажу, споживаються в процесі виробництва продукції або управління підприємством. Таке розуміння запасів включає активи, що використовуються на підприємстві для різних потреб, включаючи управління, заготівлю, зберігання та збут [19].

В МСБО 2 також використовується аналогічне визначення запасів, проте П(С)БО 9 додає до цього поняття активи, які утримуються для споживання в процесі управління підприємством. Це важливе доповнення, оскільки воно враховує ширший спектр використання запасів на підприємстві.

Перелік видів діяльності та суб'єктів господарювання, до яких не застосовується МСБО 2 для оцінки запасів по справедливій вартості, є ширшим у П(С)БО 9. Це стосується особливих видів діяльності, для яких МСБО 2 встановлює свої вимоги щодо оцінки запасів. Таке розширення у П(С)БО 9 є доцільним, оскільки враховує специфіку цих видів діяльності [11].

Отже, на сьогодні в Україні існує достатня та чітка нормативно-правова база, що регулює організацію, управління та регулювання матеріальними ресурсами. Постійне оновлення податкового законодавства забезпечує врахування змін у сфері оподаткування. Крім того, розробляється програма реформування системи бухгалтерського обліку з використанням міжнародних стандартів, що передбачає кардинальні зміни в існуючій системі. Ця програма має на меті не лише удосконалення облікової системи, але й надання можливості використовувати публічну бухгалтерську звітність для приваблення іноземних інвесторів.

Висновки до розділу 1

Отже, поняття «матеріальні ресурси» визначається як сукупність матеріальних компонентів, необхідних для виробництва продукції. Це можуть бути предмети праці, що безпосередньо використовуються у виробничому процесі, а також запаси, які зберігаються для використання у виробництві, управлінні підприємством та інших цілях. Існують різні підходи до трактування цього поняття, включаючи широке розуміння, яке охоплює всі види матеріальних ресурсів, які використовуються у виробничому процесі, а також вужке розуміння, що зосереджується лише на предметах праці. Незалежно від підходу, матеріальні ресурси відіграють ключову роль у функціонуванні підприємства, сприяючи його конкурентоспроможності та успішному розвитку. Ефективне управління цими ресурсами є важливою передумовою для досягнення успіху та стабільності підприємства на ринку.

Управління матеріальними ресурсами є важливим елементом ефективного функціонування підприємства, охоплюючи організацію та контроль матеріальних потоків від закупівлі до передачі готової продукції. Це комплексний процес, що включає функціональний, організаційний та економічний блоки. Функціональний аспект визначає основні функції управління, такі як прогнозування, планування, контроль та аналіз, що

забезпечують раціональне використання ресурсів. Організаційний блок описує систему зв'язків між елементами підприємства, яка дозволяє ефективно координувати дії підрозділів для досягнення загальних цілей. Економічний аспект визначає методи та інструменти управління, спрямовані на максимізацію результативності та ефективності використання ресурсів. Загальна мета управління матеріальними ресурсами полягає в досягненні оптимального використання цих ресурсів, забезпечуючи ефективну діяльність та конкурентоспроможність підприємства.

На сьогодні в Україні існує досить повна та чітка система правових норм, що врегульовують організацію, управління та регулювання матеріальними ресурсами. Постійне оновлення податкового законодавства дозволяє враховувати зміни у сфері оподаткування, що забезпечує ефективну роботу підприємств. Крім того, активно працюється над реформуванням системи бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами, що передбачає значні зміни у поточній системі. Основна мета цієї програми - покращення облікової системи та створення сприятливого середовища для приваблення іноземних інвесторів за допомогою публічної бухгалтерської звітності.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Львів ще з середньовіччя славився «добрим солодким», а вже у ХІХ столітті шоколад зі Львова експортувався до всієї Європи. Разом з ним місто дарувало емоції та почуття, народженні у Львові.

«G» й «Z» - так називалася ще одна велика фабрика солодошів у Львові. Назва пішла від перших букв імен засновників, братів Гамера і Цімера (Га та Зет). Так цю фірму і прозвали «Газет». Тут працювало близько 200 людей, що було просто величезним штатом на ті часи.

Разом з «Бранкою» фабрики експортували до Європи понад 5000 тонн кондитерських виробів за рік. Ці дві мануфактури стали предтечею появи сучасної фабрики «Світоч».

Продукція двох фабрик, про які писалося вище, продавалася в цукерні Людвіга Залевського. Вона відкрилася 1903 року. Крамницю на Академічній, 22 любили і багаті, і бідні. Для останніх можливість потішити себе вишуканим смаком кондитерських шедеврів була доступна, коли на продаж виставляли залишки з підносів від тортів. Такі крихти коштували зовсім дешево, але смак мали такий же як найдорожчі бісквіти з вітрин.

Залевський дуже швидко зажив слави «шоколадного короля» Львова. Смаколики з іменитої цукерні манили богему і були бажаним подарунком навіть в Парижі, Відні та Варшаві.

Кондитерська проіснувала до 1939 року. За радянських часів в будівлі відкрили кондитерський магазин, а 1972 року в підвальному приміщенні з'явився бар «Шоколадний».

Славу цукерні Залевського зараз має Львівська майстерня шоколаду. Перша така майстерня відкрилася 2009 року у Львові і відразу стала популярною

серед городян і туристів. Тепер візит до Львівської майстерні такий же обов'язковий пункт прогулянки містом, як відвідування площі Ринок або підйом на Ратушу.

У львівській майстерні шоколадні шедеври створюють з кращого бельгійського шоколаду. Шоколатьє, як і в старі часи фамільних мануфактур, роблять все цукерки вручну за класичними старовинними рецептами шоколаду. Звичайно, процес не обходиться і без нових технік, але їх фірма зберігає в найсуворішому секреті.

Львівська Майстерня Шоколаду, користуючись давніми технологіями, зуміла відтворити чарівну формулу, і відтепер маленькі паперові пакуночки з львівськими солодощами, як колись, дарують частинки атмосфери нашого міста по всій країні і цілому світу.

У 2008 році подружжя Дубових надихнулось ідеєю створити особливі шоколадні вироби. Натуральні та якісні, яких ще не було в Україні. Десятки годин та рецепти іноземною – за ніч Наталія Дубова могла зробити до 4000 цукерок. Вперше маленьку ляду ЛМШ було встановлено в центрі Львова на початку весни. Тоді містяни та гості спробували перші авторські цукерки ручної роботи. Все було продано за лічені години. Поступово люди дедалі більше закохувались у «добре солодке».

З 2009 року виробництво шоколаду невпинно розширювалось. Але незважаючи на збільшення кількості майстерень, головні принципи мануфактурного виготовлення шоколадних смаколиків залишаються незмінними: виготовлення шоколаду безпосередньо у Львові з європейської сировини найвищої якості, використання лише натуральних інгредієнтів без штучних додатків чи домішок, залучення в процес кращих спеціалістів-професіоналів, а не автоматизовані машини, дбайливе ставлення до кожного виробу та продаж лише у власних чи франчайзингових крамницях, де є змога контролювати весь шлях продукції до рук шанувальників.

В 2010 році Львівська Майстерня Шоколаду почала дарувати частинку Львова по всій Україні і Європі та виросла в мережу шоколадних крамниць і

кав'ярень, в яких панує унікальна «львівська атмосфера». Опираючись на кращі європейські зразки виробництва шоколаду ручної роботи Львівська Майстерня Шоколаду створює власні сучасні традиції якості та смаку, що народжуються у Львові. А також керується головними принципами мануфактурного виробництва шоколадних смаколиків: виготовлення шоколаду безпосередньо у Львові з європейської сировини найвищої якості, використання лише натуральних інгредієнтів, залучення в процес кращих спеціалістів-професіоналів, дбайливе ставлення до кожного виробу та продаж лише у власних чи франчайзингових крамницях, де є змога контролювати весь шлях продукції до рук шанувальників.

В грудні 2015 року ЛМШ розпочала розвиток мережі в Азії відкриттям закладу в серці Азербайджану –місті Баку і успішно розвивається до тепер. На сьогодні Львівська Майстерня Шоколаду представлена 52 закладами в 28 містах України, у тому числі 4 успішні у Баку.

На сьогодні асортимент цукерок налічує більше 60 видів різноманітних марципанових, горіхових, трюфельних, пралінових, шоколадно-карамельних та шоколадно-кремових цукерок. Окрім цукерок Львівську Майстерню Шоколаду важко уявити без різноманітних шоколадних тафель в оригінальному упакуванні, драже і горіхів в шоколаді, шоколадних фігурок та ексклюзивних виробів, що втілюються за участю талановитих майстрів шоколадної справи.

Львівська Майстерня Шоколаду – компанія, яка створює шоколад ручної роботи та дарує незабутні емоції людям з добрим смаком... Кожен шоколадний виріб дбайливо й майстерно зроблений руками професійних шоколатьє.

У затишній кав'ярні, розташованій на першому поверсі шоколадного будинку, можна посмакувати гарячим шоколадом та вишуканою кавою, спостерігаючи за процесом виробництва шоколадних шедеврів. Також в майстерні діє кав'ярня і на четвертому, п'ятому та шостому поверхах (літня тераса). Тут готують смачну випічку та десерти, а також молочні, кавові, шоколадні та освіжаючі коктейлі.

На другому та третьому поверхах – солодка крамниця з великим асортиментом шоколадних виробів та цукерок ручної роботи з розмаїтими

смаками: класичні та ексклюзивні трюфелі, ніжне праліне, солодкі марципани, алкогольні та кавові, фруктові та горіхові начинки.

Таблиця 2.1

Інформація про ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ»

Повне та скорочене найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ
Організаційно-правова форма	ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ»
Код ЄДРПОУ	44572178
Уповноважені особи	Дубова Наталія Михайлівна
Дата реєстрації	02.11.2021 (1 рік 11 місяців)
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Недержавна власність
Дані про розмір статутного капіталу	646 000,00 грн.
Види діяльності	<p>Основний:</p> <p>10.82 Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів</p> <p>Інші:</p> <p>46.17 Діяльність посередників у торгівлі продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами</p> <p>46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту</p> <p>47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами</p> <p>47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах</p> <p>47.25 Роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах</p> <p>47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах</p> <p>56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування</p> <p>68.10 Купівля та продаж власного нерухомого майна</p> <p>68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна</p> <p>70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування</p> <p>73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки</p>

Джерело: створено автором на основі інформації про підприємство

Організаційна структура ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» представлена на рис. 2.1.

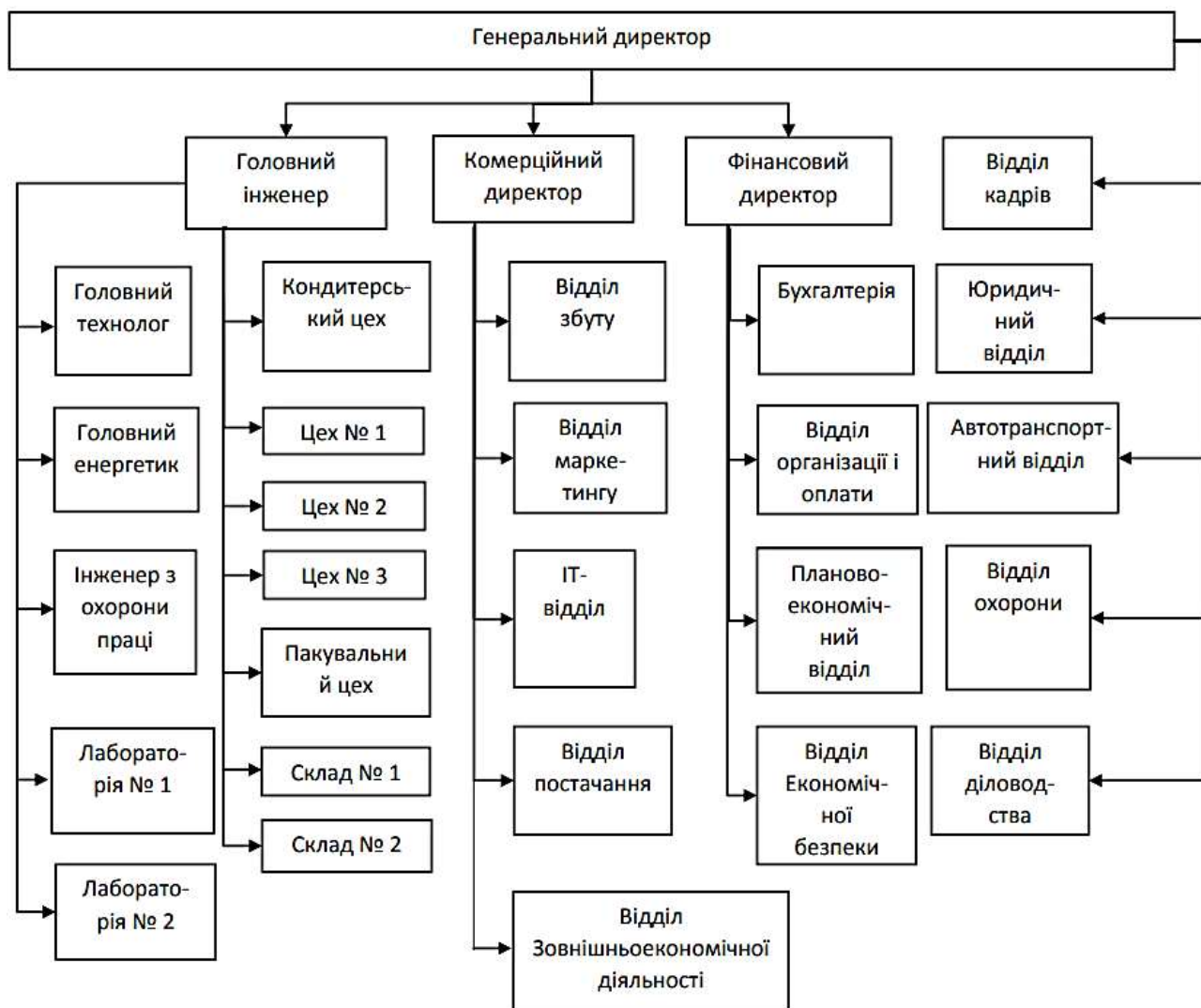

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ»

Аналізуючи організаційну структуру управління ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ», бачимо, що безпосередньо директору підпорядковуються: головний інженер, комерційний директор, фінансовий директор, відділ кадрів, юрист, автотранспортний відділ, відділ охорони та відділ діловодства. У свою чергу у головного інженера, комерційного директора, фінансового директора в підпорядкуванні знаходяться певні підрозділи (ланки).

У підпорядкуванні фінансового директора: бухгалтерія на чолі з головним бухгалтером, планово-економічний відділ, відділ організації й оплати та відділ економічної безпеки. В підпорядкуванні комерційного директора: відділ збуту і маркетингу, відділ постачання, відділ зовнішньоекономічної діяльності та IT відділ. В підпорядкуванні головного інженера: головний технолог, головний енергетик, інженер з охорони праці, лабораторія № 1 та № 2, а також в його підпорядкуванні знаходиться кондитерський цех та пакувальний цех.

Дана організаційна структура управління на підприємстві має свої переваги і недоліки. Одна з переваг полягає в тому, що при вирішенні важливих питань і завдань відбувається більш глибока підготовка рішень, пов'язаних зі спеціалізацією працівників. Недолік полягає в тому, що відсутні взаємозв'язку на горизонтальному рівні між виробничими відділеннями.

Проаналізувавши організаційну структуру управління ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ», можна сказати про те, що організація при даній структурі управління працює ефективно, стабільно. Існуюча організаційна структура управління на підприємстві відноситься до лінійно-функціонального типу.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» знаходить своє відображення у досягнутих ним фінансових результатах, аналіз яких наведено в таблиці 2.2.

Аналізуючи дані таблиці 2.2, можна сказати наступне. Так, у ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр. спостерігається збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції. Так, в 2022 році в порівнянні з 2021 роком відбулося зростання чистого доходу товариства на 96749 тис. грн., або на 25,91%, а в 2023 році проти 2022 року на – 168724 тис. грн., або на 35,89%. Це зростання свідчить про ефективну виробничу діяльність господарюючого суб'єкта.

Таблиця 2.2

Показники зміни фінансових результатів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+;-) показника 2022 року порівняно з 2021 р.		Відхилення (+;-) показника 2023 року порівняно з 2022 р.	
				абсолютне, тис. грн.	відносне, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції	373344	470093	638817	96749	25,91	168724	35,89
2. Собівартість реалізованої продукції	318238	393995	556236	75757	23,81	162241	41,18
3. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	13077	9836	7353	-3241	-24,78	-2483	-25,24
4. Чистий прибуток (збиток)	11125	8330	5257	-2795	-25,12	-3073	-36,89
5. Рентабельність обороту, %	2,980	1,772	0,823	-1,208	-40,53	-0,949	-53,56

Джерело: створено автором на основі додатків

Динаміка збільшення чистого доходу від реалізації кондитерських виробів товариства протягом 2021-2023 років супроводжується схожими змінами у вартості собівартості продукції. Так, собівартість реалізованої продукції аналізованого нами товариства в 2022 році проти 2021 року зросла на 75757 тис. грн. або на 23,81%, а в 2023 році проти 2022 року – на 41,18% і становила – 556236 тис. грн.

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом аналізованого періоду зменшується. Так, в 2022 році даний показник становив 9836 тис. грн., що на 3241 тис. грн. менше ніж в 2021 році, а в 2023 році проти 2022 року відбувається його зменшення на 2483 тис. грн., що на кінець року складає 7353 тис. грн.

Таким чином, в 2023 році у товариства ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» спостерігається і зниження чистого прибутку з 11125 тис. грн. в 2021 році до 5257 тис. грн. в 2022 році. Протягом 2021-2023 років рентабельність обороту підприємства також зменшується і в 2023 році становить 0,823%, що є негативним результатом.

Загальну тенденцію витратної частини забезпечення результатів діяльності компанії можна спостерігати за результатами розрахунків, що наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка складу та структури витрат ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ», за період 2021-2023 рр.

Показники	Рік						Відхилення	
	2021		2022		2023		2023/2021	
	тис.грн.	питома вага, %	тис.грн.	питома вага, %	тис.грн.	питома вага, %	тис. грн. +, -	%
Собівартість реалізованої продукції	318 238	87,08	393 995	73,38	556 236	77,31	237 998	74,79
Адміністративні витрати	29 950	8,20	34 322	6,39	42 484	5,90	12 534	41,85
Витрати на збут	4 568	1,25	5 794	1,08	6 629	0,92	2 061	45,12
Інші операційні витрати	11 283	3,09	35 072	6,53	42 247	5,87	30 964	В 3,74 р.
Фінансові витрати	1 401	0,38	67 736	12,62	71 888	10,00	70 487	В 51,3 р.
Загальна сума витрат	365 440	100,00	536 919	100,00	719 484	100,00	354 044	96,88

Джерело: створено автором на основі додатків

Найбільшу питому вагу в структурі витрат за всі роки аналізу займала собівартість реалізованої продукції від 87 % в 2021 р. до 73,4 % в 2022 році. Значення показника в 2023 році склало 77,3 %.

Адміністративні витрати в загальному обсязі витрат компанії, в середньому становили близько 7 %. За абсолютним значенням за ними також

спостерігалось збільшення із 29,95 млн. грн. в 2021 році до 42,484 млн. грн. в 2023 році (+ 41, 85 % або 12,534 млн. грн.).

Витрати на збут, що включали сплату матеріального характеру, пов'язані із виплатою заробітної плати особам, задіяними в організації та веденні діяльності з реалізації продукції, а також оплата послуг стороннім організаціям, в підсумку займали найменшу частку в загальному обсязі здійснених компанією витрат. За 2023 рік значення питомої ваги склало менше 1 %, що в абсолютному вимірі – 6,6 млн. грн.

До основних видів інших операційних витрат в ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» були віднесені собівартість реалізованих запасів, витрати, пов'язані із зберіганням, списання основних засобів, оплата соціально культурних та рекламних послуг. В динаміці значення, за роками дослідження, постійно зростали – із 11,283 млн. грн. в 2021 р. до 42, 247 млн. грн. за 2023 р. Абсолютне значення показника збільшилося в 3,7 рази, а середнє значення питомої ваги залишалось в межах 6 %.

Найбільш прискорений темп збільшення абсолютного значення та суттєвий вплив на формування структури витратного напрямку діяльності компанії продемонстрували в компанії стосовно фінансових витрат. В силу потреби в додаткових фінансових ресурсах на фінансування модернізації та інфраструктурного розвитку своєї діяльності, в компанії в 51,3 рази збільшили обсяги фінансових витрат. Основна частина фінансових витрат в 2023 році була використана на виплату відсотків за кредитними зобов'язаннями компанії. Сума даної категорії витрат виросла із 1,4 млн. грн. за 2021 р. до 71,9 млн. грн. в 2023 році. Також суттєвим нарощування фінансових видів витрат в компанії відбулося і в 2022 році – 67,74 млн. грн.

З точки зору, фінансових результатів для компанії, через подібні карколомні темпи збільшення значень окремих категорій витрат (зокрема, фінансових витрат) діяльність ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» хоча і залишалася рентабельною, але підприємницький фінансовий результат за період аналізу зменшився, майже в два рази.

Таким чином, за результатами загального аналізу фінансового стану ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ», а також більш глибокого вивчення впливу витрат компанії на фінансово-господарські результати її діяльності, було доведено, що існує очевидна зворотна залежність між темпами приросту витрат та зміною абсолютного значення чистого прибутку.

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану. Для оцінки фінансової стійкості використаємо часткові показники, розрахунок яких наведений у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники використання фінансових ресурсів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА
МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+;-) показника 2022 року порівняно з 2021 р.		Відхилення (+;-) показника 2023 року порівняно з 2022 р.	
				абсолютне, тис. грн.	віднош е, %	абсолютне, тис. грн.	віднош е, %
1. Коефіцієнт автономії	0,554	0,634	0,631	0,080	14,52	-0,004	-0,57
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,806	1,577	1,586	-0,229	-12,68	0,009	0,57
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,584	0,651	0,650	0,066	11,37	-0,001	-0,18
4. Коефіцієнт фінансового ризику	0,806	0,577	0,586	-0,229	-28,42	0,009	1,55
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004	0,001	0,001	-0,003	-77,97	0,001	73,32
6. Коефіцієнт покриття	0,224	0,273	0,304	0,049	21,74	0,031	11,31

Джерело: створено автором на основі додатків

Аналізуючи дані таблиці 2.4 можна зробити наступні висновки. Так, протягом 2021-2023 рр. у ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» спостерігається покращення майже всіх показників фінансової товариства. Так, загальне збільшення коефіцієнта автономії з 0,554 в 2021 році до 0,631 в 2023

році свідчить про покращення стану фінансової незалежності підприємства від позикових джерел фінансування.

Розраховані результати даного коефіцієнта товариствам протягом аналізованого періоду перевищують оптимальне значення 0,5 і більше, що свідчить про достатність власних джерел фінансування та стійкий фінансовий стан ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ». Такий стан підтверджується і зменшенням коефіцієнта фінансової залежності, який в 2021 році становив – 1,806, в 2022 році – 1,577, а в 2023 році – 1,586, що на 0,009 п.п. більше ніж в 2022 році. Ця тенденція підтверджує попередні висновки щодо нарощення власних джерел фінансування і зменшення позикових.

Коефіцієнт фінансової стійкості ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом 2021-2023 років збільшується. Так, в 2022 році проти 2021 року даний коефіцієнт збільшився на 0,066 п.п. і становив – 0,651, а в 2023 році він знизився ще на 0,001 п.п. та становив – 0,65. Це означає, що в 2023 році у ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» частка стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі становила 65%.

За 2021-2023 роки коефіцієнт фінансового ризику ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» не перевищує нормативний показник 1, що є свідченням зниження фінансового ризику та фінансово стійкого положення товариства. Так, в 2022 році проти 2021 року даний показник зменшився на 0,229 п.п. та становив – 0,577, в 2023 році проти 2022 року відбулось його незначне збільшення, що на кінець року становило – 0,586. Це означає, що майже вся діяльність підприємства фінансується за рахунок власних джерел.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом 2021-2023 років знижується, що є свідченням зниження ліквідності товариства. Так, в 2021 році даний коефіцієнт становив – 0,004, в 2022 році та 2023 році його значення знизилось до 0,001. Відзначимо, що розраховане значення коефіцієнта абсолютної ліквідності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом досліджуваного періоду не відповідає оптимальному

значенню – 0,2-0,3, що свідчить про критичну недостатність грошових коштів господарюючого суб'єкта для негайного покриття зобов'язань.

Коефіцієнт покриття ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» в 2022 році порівняно з 2021 роком збільшився на 0,049 і становив – 0,273 , а в 2023 році проти 2022 року – ще на 0,031, що на кінець року становило – 0,304. Розраховані значення показника покриття товариства не досягають мінімально встановленого – 2, що свідчить про недостатність оборотних активів підприємства в порівнянні з вартістю поточних зобов'язань.

Таким чином, в ході проведеного аналізу було виявлено, що підприємство ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» знаходиться в стійкому фінансовому стані. Так, в 2023 році підприємство характеризується ефективною структурою капіталу зі значною перевагою власних джерел фінансування над позиковими, прибутковою діяльністю, нарощенням інвестиційної нерухомості. При цьому, до негативних факторів діяльності товариства можна віднести неефективну структуру майна, недостатність оборотних активів, а особливо грошових коштів, та зниження прибутковості.

Ділова активність господарюючих суб'єктів проявляється у його динамічному розвитку та досягненні поставленої мети та завдань. Головним свідченням цього є: широта ринків збуту підприємства, висока ділова репутація, ефективне використання фінансових ресурсів, тощо. Проведемо оцінку ділової активності товариства за показниками визначеними в таблиці 2.5.

Аналізуючи дані таблиці 2.5, можна сказати наступне. Протягом 2021-2023 років у ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» збільшується розмір чистого доходу від реалізації продукції. Так, в 2022 році проти 2021 року відбулось збільшення вартості чистої виручки на 25,91%, що на кінець року становило – 470093 тис. грн., а в 2023 році проти 2022 року – ще на 35,89%, що на кінець року становило – 638817 тис. грн. Із значним зростанням чистого доходу від реалізації товариства в 2021-2023 роках спостерігається зменшення прибутку від звичайної діяльності до оподаткування. Так, вартість прибутку в 2022 році проти 2021 року знизилась на 3241 тис. грн., а в 2023 році проти 2022

року – ще на 2483 тис. грн., що на кінець року становило 7353 тис. грн. При цьому, середній розмір капіталу підприємства ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» збільшився на 33,92% в 2022 році проти 2021 року та на 84,06% в 2023 році проти 2022 року, що на кінець 2023 року становило – 2200681 тис. грн. Відзначимо, що зменшення прибутку свідчить про зниження ділової активності товариства та неефективне використання фінансового потенціалу.

Таблиця 2.5

Показники оцінки ділової активності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр. (тис. грн.)

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+ ; -) 2022 р. від 2021 р.		Відхилення (+; -) 2023 р. від 2022 р.	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації	373344	470093	638817	96749	25,91	168724	35,89
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	13077	9836	7353	-3241	-24,78	-2483	-25,24
Середній розмір капіталу	892820	1195620	2200681	302800,5	33,92	1005061	84,06

Джерело: створено автором на основі додатків

На наступному етапі оцінки ефективності використання фінансового потенціалу ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» проведемо розрахунок показників рентабельності товариства за 2021-2023 роки. Результати розрахунків наведемо в таблиці 2.6.

Аналізуючи дані таблиці 2.6 відмітимо, що протягом 2021-2022 років у компанії спостерігалась прибуткова діяльність із тенденцією до погіршення. Так, рентабельність продукції в 2022 році в порівнянні з 2021 роком зменшилась на 1,382 п.п. і становила – 2,114%, а в 2023 році проти 2022 року – ще на 1,169 п.п., що на кінець року становило – 0,945%. Результати є свідченням того, що у досліджуваного нами товариства в 2023 році на 1 грн. собівартості продукції припадало майже 1 коп. прибутку.

Таблиця 2.6

Показники рентабельності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр. (%)

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення(+;-) показника 2022 року порівняно з 2021 р., п.п.	Відхилення(+;-) показника 2023 року порівняно з 2022 р., п.п.
Рентабельність продукції (витрат)	3,496	2,114	0,945	-1,382	-1,169
Рентабельність продажів	2,980	1,772	0,823	-1,208	-0,949
Рентабельність власного капіталу	2,047	1,160	0,378	-0,887	-0,782

Джерело: створено автором на основі додатків

В 2021 році рентабельність продажів становить 2,98%, в 2022 році проти 2021 року відбулось погіршення даного показника на 1,208 п.п., а в 2023 році проти 2022 року – ще на 0,949 п.п., що на кінець року становило – 0,823%. Такі результати свідчать про неефективне використання фінансового потенціалу ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ».

2.3. Оцінка управління матеріальними ресурсами підприємства

Механізм управління матеріальними ресурсами ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» спрямований на досягнення кількох важливих результатів. Перш за все, забезпечується оптимальна організація матеріальними ресурсами у сфері виробництва та обігу, що включає безперебійність, ритмічність та ефективність. Це дозволяє підприємству підтримувати постійний темп виробництва та уникати збоїв, які можуть негативно вплинути на виробничі процеси та поставки продукції.

Друге завдання полягає у проведенні моніторингу співвідношення «ціна-якість» щодо наявності матеріальних ресурсів. Це означає, що підприємство

постійно аналізує ринкову кон'юнктуру, адаптуючи виробничі ресурси відповідно до змін на ринках. Такий підхід дозволяє максимально ефективно використовувати фінансові ресурси, знижуючи витрати на сировину та матеріали, одночасно забезпечуючи високу якість кінцевого продукту.

Третім важливим аспектом є оптимізація логістичних витрат. Це включає зниження собівартості одиниці продукції за рахунок ефективного управління процесами транспортування та зберігання матеріальних ресурсів. Оптимізація логістики сприяє зменшенню загальних виробничих витрат та підвищенню конкурентоспроможності продукції на ринку.

Останнім, але не менш важливим завданням є вирішення проблем зі складуванням та зберіганням матеріальних ресурсів. Ефективне управління складами та зберіганням допомагає уникати витрат та псування матеріалів, що сприяє зниженню витрат та підвищенню загальної ефективності підприємства. Це включає впровадження сучасних технологій управління складами, а також поліпшення умов зберігання для підтримки якості матеріальних ресурсів.

Управління механізмом постачання на підприємстві ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» включає декілька елементів (рис. 2.2).

Процес планування постачання в ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» розпочинається з визначення потреби в необхідних матеріальних ресурсах. Ці потреби формуються на основі виробничих планів та планів збуту готової продукції. Основні етапи цього процесу включають збір інформації, аналіз потенційних джерел постачання матеріальних ресурсів, та укладання договорів з постачальниками.

Процес постачання охоплює заходи, пов'язані з закупівлею, транспортуванням, складуванням та зберіганням матеріальних ресурсів. Контроль за постачанням включає перевірку виконання договірних зобов'язань постачальників, дотримання встановлених термінів постачання, вхідний контроль якості матеріальних ресурсів, а також аналіз діяльності постачальників для забезпечення їхньої надійності та відповідності вимогам підприємства.

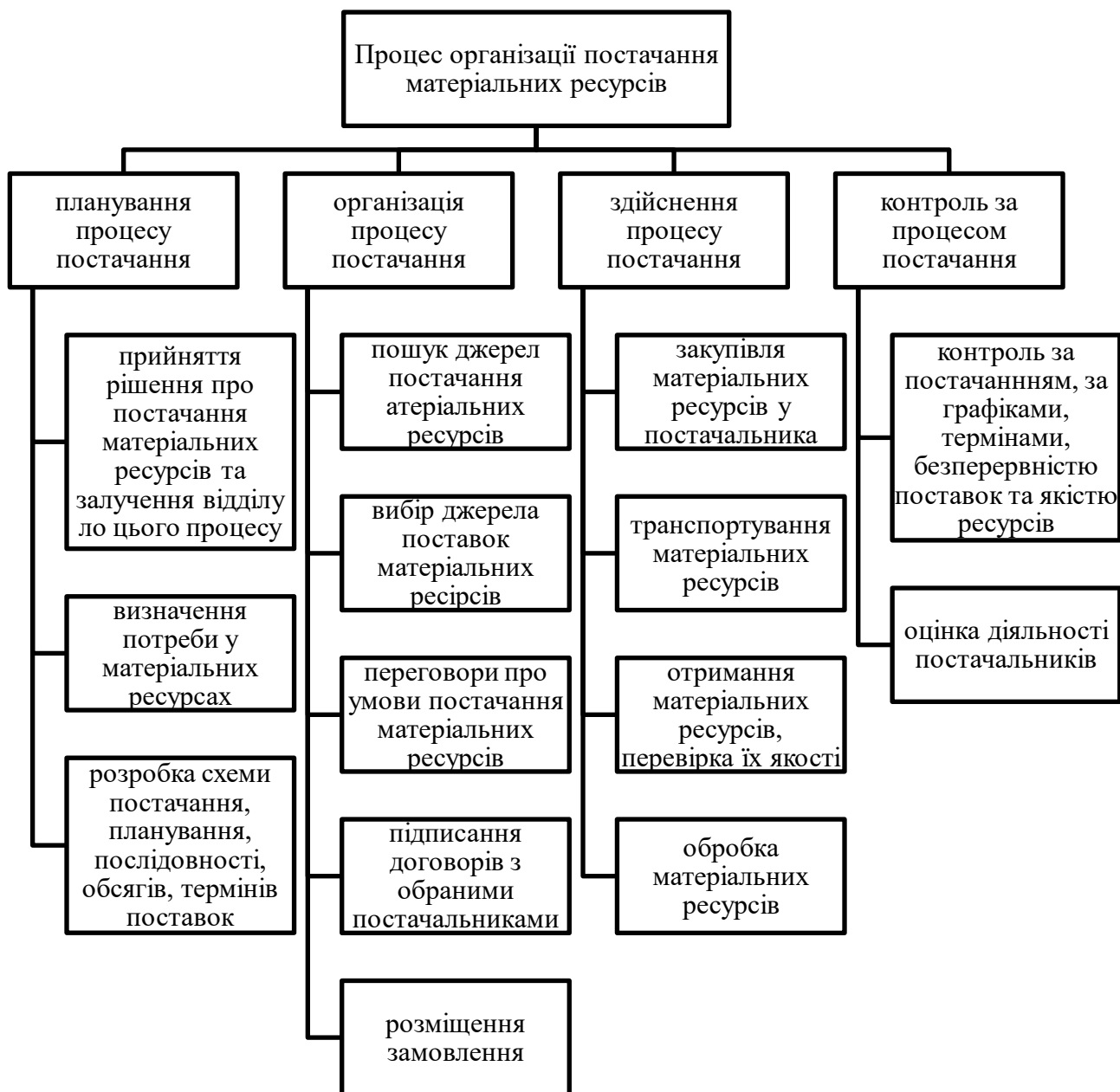

Рис. 2.2. Управління механізмом постачання у ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ»

Аналіз показників ефективності використання оборотних активів є ключовим елементом оцінки системи управління матеріальними ресурсами підприємства. Він дозволяє виявити проблемні зони, оптимізувати рівень запасів, планувати закупівлі та виробництво, підвищувати фінансові результати та здійснювати постійний моніторинг і контроль. Завдяки цьому аналізу підприємство може раціонально використовувати матеріальні ресурси,

знижувати витрати та забезпечувати безперебійну роботу, що сприяє зростанню конкурентоспроможності та стабільності на ринку.

Проведемо аналіз показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 роки (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Показники ефективності використання оборотних активів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення (+;-) 2022 року до 2021 р		Відхилення (+;-) 2023 року до 2022 р.	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
1. Середні залишки оборотних активів, тис. грн.	92505,5	112895	226435,5	20389,5	22,04	113540,5	100,57
1.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	4169,5	1019	998	-3150,5	-75,56	-21	-2,06
1.2. Дебіторської заборгованості	79103	96097	203426,5	16994	21,48	107329,5	111,69
1.3. Запасів	8889	15262,5	19245,5	6373,5	71,70	3983	26,10
2. Виручка від реалізації, тис грн.	373344	470093	638817	96749	25,91	168724	35,89
2.1. Одноденна виручка від реалізації, грн.	1022,86	1287,93	1750,18	265,07	25,91	462,26	35,89
3. Оборотність оборотних активів, дні	90,44	87,66	129,38	-2,78	-3,08	41,72	47,60
3.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	4,08	0,79	0,57	-3,29	-80,59	-0,22	-27,93
3.2. Дебіторської заборгованості	77,34	74,61	116,23	-2,72	-3,52	41,62	55,78
3.3. Запасів	8,69	11,85	11,00	3,16	36,36	-0,85	-7,21
4. Число оборотів оборотних активів, раз	4,04	4,16	2,82	0,13	3,17	-1,34	-32,25
4.1. Грошових коштів та їх еквівалентів	89,54	461,33	640,10	371,79	415,21	178,77	38,75
4.2. Дебіторської заборгованості	4,72	4,89	3,14	0,17	3,65	-1,75	-35,81

4.3. Запасів	42,00	30,80	33,19	-11,20	-26,67	2,39	7,77
5. Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності, грн.	-3146,04	-3961,31	83303,25	-815,27	25,91	87264,56	-2202,92

Джерело: створено автором на основі додатків

Аналіз даних таблиці 2.7 свідчить про загальне уповільнення оборотності оборотних активів товариства ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом 2021-2023 роки. Так, в 2021 році оборотні активи товариства здійснювали 1 оборот майже за 90 днів, в 2022 році – 87 днів, а вже в 2023 році – 129 днів.

Протягом 2021-20223 років спостерігається прискорення оборотності у грошових коштах та їх еквівалентах. Так, в 2022 році проти 2021 року відбулось прискорення їх оборотності на 3,29 дня, а в 2023 році проти 2022 року – ще на 0,22 дня, що на кінець 2023 року становило – 0,57 днів. Такі розрахунки є свідченням того, що грошові кошти товариства в 2023 році здійснюють 2 оберти за 1 день, але вартість найбільш ліквідних активів товариства є критично низькою.

В 2022 році проти 2021 року відбулося уповільнення коштів у розрахунках на 2,72 дня і становило 74 дня, а в 2023 році проти 2022 року – ще на 41,62 день, що становило – 116 дня. Тенденція до уповільнення спостерігається в оборотності запасів, які за 2021-2023 роки уповільнились майже на 3 дня.

Оборотні активи підприємства ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» в 2020 році здійснювали 4,04 обороти, в 2022 році відбулось прискорення до 4,16 оборотів, а вже в 2023 році проти 2021 року відбулось уповільнення на 1,34 оборотів, що на кінець року становило – 2,82 обороти. Дані зміни свідчать про загальне погіршення ефективності використання оборотних активів підприємства та фінансового потенціалу товариства.

ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» протягом 2021-2022 років потребував додаткового вивільнення оборотних активів на 3146,04 грн. та

3961,31 грн. відповідно. Вже в 2023 році аналізоване ПрАТ потребує додаткового залучення оборотних активів на суму 83303,25 грн., що свідчить про недостатність оборотних активів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ».

Аналіз показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» за 2021-2023 рр. свідчить про суттєві зміни у системі управління матеріальними ресурсами підприємства. Збільшення середніх залишків оборотних активів, зокрема дебіторської заборгованості, вказує на розширення масштабів діяльності, хоча і супроводжується зростанням запасів. Незважаючи на позитивну динаміку виручки від реалізації, оборотність оборотних активів та їх число оборотів зазнали зниження, що свідчить про зменшення ефективності їх використання. Особливо помітно зниження оборотності дебіторської заборгованості, що вказує на потенційні проблеми з оплатою від клієнтів. Вивільнення оборотних активів у 2023 році демонструє необхідність оптимізації управлінських процесів для підвищення ефективності. Загалом, підприємству слід приділити більше уваги оптимізації логістичних витрат та поліпшенню управління дебіторською заборгованістю для підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

2.4. Правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства

На підприємстві ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» правове забезпечення діяльності регулюється юридичним відділом. Основне завдання цього відділу полягає в організації правової роботи, спрямованої на забезпечення правильного використання та дотримання норм і вимог законодавства України, а також внутрішніх правових документів керівниками та працівниками під час виконання своїх завдань і обов'язків. Юридичний відділ також відповідає за представлення інтересів підприємства в суді, захищаючи його права та інтереси.

Це включає підготовку необхідних документів, консультування співробітників з правових питань, забезпечення відповідності діяльності підприємства чинному законодавству та розробку внутрішніх правових актів.

На підприємстві ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» юридичний відділ відіграє ключову роль у забезпеченні правового супроводу та захисту інтересів компанії. Начальник юридичного відділу відповідає за розподіл обов'язків між співробітниками відділу і затверджує їхні посадові інструкції, що забезпечує ефективне функціонування підрозділу.

Функції юридичного відділу ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» включають:

1. Забезпечення законності на підприємстві та юридичний захист його інтересів: юридичний відділ стежить за дотриманням законодавства у всіх аспектах діяльності підприємства, що включає консультування керівництва та працівників щодо правових аспектів їхньої роботи, а також захист прав підприємства у судових спорах.

2. Організація обліку і збереження нормативно-правових актів підприємства: відділ відповідає за систематизацію та збереження всіх внутрішніх нормативних документів, забезпечуючи їхню доступність для відповідних підрозділів і працівників.

3. Придбання й експлуатація електронних баз даних правової інформації: це включає придбання, підтримку та оновлення електронних правових баз даних, що дозволяють оперативно отримувати актуальну правову інформацію.

4. Перевірка відповідності закону проектів наказів, інструкцій, положень та інших правових документів: юридичний відділ перевіряє, чи відповідають підготовлені документи чинному законодавству, та забезпечує їхню юридичну коректність перед поданням на підпис керівнику підприємства.

5. Подання пропозицій керівникові щодо вирішення правових питань, пов'язаних з діяльністю підприємства: відділ розробляє та подає керівництву пропозиції, що стосуються правових аспектів функціонування підприємства, сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

6. Розробка проектів актів та інших документів з питань роботи підприємства: юридичний відділ бере участь у створенні внутрішніх нормативних документів, забезпечуючи їхню юридичну обґрунтованість та відповідність законодавству.

7. Візування та контроль проектів документів: відділ перевіряє проекти документів на відповідність встановленим нормам і вимогам, візує їх або повертає на доопрацювання із зазначенням конкретних зауважень та посилань на відповідні нормативно-правові акти.

Юридичний відділ ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» забезпечує правове управління матеріальними ресурсами підприємства, що включає забезпечення законності договорів, угод і інших документів, пов'язаних з матеріальними ресурсами. Це дозволяє підприємству мінімізувати правові ризики та забезпечувати стабільну і ефективну діяльність у відповідності до чинного законодавства.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

В процесі здійснення господарської діяльності в сфері управління матеріальними ресурсами, в першу чергу, треба розглянути процеси формування, накопичення та використання матеріальних ресурсів. Важливою складовою є формування фінансових ресурсів, до яких належить, зокрема, статутний фонд підприємства.

Основним елементом формування фінансових ресурсів є статутний фонд підприємства – сума вкладів засновників і учасників господарського товариства згідно статті 87 Господарського кодексу України. Наприклад, статутний фонд ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» складає 646 000 тис. грн. Це сума, яку засновники внесли для забезпечення фінансової бази підприємства.

Управління діяльністю підприємства здійснюють його органи та посадові особи, склад і порядок обрання яких визначається Статутом підприємства.

Частина 2 статті 154 Господарського кодексу України передбачає, що статут акціонерного товариства має містити відомості про розмір статутного капіталу, умови щодо категорій акцій, що випускаються товариством, їхню номінальну вартість і кількість. Також повинні бути визначені права акціонерів, склад і компетенція органів управління товариством та порядок ухвалення ними рішень.

Таким чином, правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства включають суворе дотримання нормативних документів, які регулюють формування та використання фінансових і матеріальних ресурсів, а також забезпечення ефективного управління діяльністю підприємства згідно з його статутом та чинним законодавством України.

Наступним способом формування фінансових ресурсів ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» є залучення кредитних коштів. Для цього підприємство укладає кредитні договори з банками, щоб отримати необхідну суму для своїх потреб. Кредитний договір є цивільно-правовим документом, який визначає взаємні юридичні права, обов'язки та економічну відповідальність банку і позичальника щодо проведення кредитної операції. Згідно зі статтею 1054 Цивільного кодексу України, за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Процес придбання матеріальних ресурсів включає підписання договорів з постачальниками на необхідні виробничі фактори, організацію доставки та складування виробничих запасів, а також розрахунки з постачальниками за отримані матеріали. У цьому процесі підприємство змінює активи з грошової форми на майно, яке використовується для виробництва продукції. Правильність організації всіх цих процесів контролює юридичний відділ.

На ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» переважно укладаються договори купівлі-продажу або договори поставки запасів відповідно до Цивільного кодексу України. Договір купівлі-продажу, згідно зі статтею 655 Цивільного кодексу, це угода, за якою одна сторона (продавець) передає або

зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Істотною умовою договору купівлі-продажу є предмет, яким може бути товар, що є у продавця на момент укладення договору або буде створений (придбаний) у майбутньому; майнові права, зафіксовані у цінних паперах; або право вимоги, яке не має особистого характеру. Договір може бути укладений як в усній, так і в письмовій формі, причому в деяких випадках він має бути обов'язково нотаріально посвідчений.

Договір поставки є різновидом договору купівлі-продажу і аналогічний йому за формою, якщо інше не встановлено договором або законом. За договором поставки продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати товар у власність покупця у встановлений строк для використання його у підприємницькій діяльності, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму.

Такі договірні відносини повинні бути стабільними та мати довгостроковий характер. У правовому регулюванні цих відносин важливу роль відіграють довгострокові договори. Договори поставки укладаються в письмовій формі: повній (шляхом підписання єдиного документа) або скороченій (шляхом обміну листами, телеграмами та іншими способами комунікації).

Взаємини між продавцями і покупцями не обмежуються лише визначенням ціни товару. Потрібно узгодити базові умови постачання, які визначають основні права і обов'язки учасників операції при транспортуванні, упаковці, маркуванні товарів, страхуванні вантажів та оформленні комерційної документації. Крім того, важливо встановити час і місце переходу права власності від продавця до покупця та як ці умови відображаються в ціні товару.

Отже, правові аспекти управління матеріальними ресурсами підприємства мають визначальне значення для його стійкого функціонування та розвитку. Вони забезпечують не лише дотримання законодавства, а й ефективне використання ресурсів, мінімізацію ризиків та забезпечення юридичної безпеки

підприємства. За допомогою правового забезпечення управління матеріальними ресурсами можливе побудова стабільної системи управління, яка сприяє досягненню стратегічних цілей та забезпечує конкурентоспроможність на ринку. Такий підхід є необхідним для успішного функціонування будь-якого підприємства у сучасних умовах бізнес-середовища.

Висновки до розділу 2

Львівська Майстерня Шоколаду відзначається своєю неповторною історією, яка почалася у 2008 році з натхненням подружжя Дубових створити особливі шоколадні вироби. Ця ідея перетворилася на успішний бізнес завдяки якості, унікальності та любові до ремесла. Підприємство швидко здобуло популярність завдяки своїм авторським цукеркам та шоколадним виробам, які вражають натуральністю та смаковими властивостями. З роками Львівська Майстерня Шоколаду розширила свою мережу крамниць і кав'ярень як у межах України, так і за її межами, зберігаючи при цьому віру в якість та унікальність продукції. Організаційна структура управління підприємством відображає його стабільність та ефективність, забезпечуючи керівництво та співробітників необхідними ресурсами для подальшого розвитку. Зосереджуючись на виробництві натуральних продуктів високої якості та зберігаючи відданість принципам мануфактурного виробництва, Львівська Майстерня Шоколаду продовжує дарувати своїм клієнтам унікальні смакові відчуття та частинку неповторної атмосфери Львова.

За період 2021-2023 років ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» спостерігалось значне зростання чистого доходу від реалізації продукції, що свідчить про успішну виробничу діяльність компанії. Однак, незважаючи на це, фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування зменшувався протягом аналізованого періоду, що може свідчити про певні труднощі в управлінні фінансовими ресурсами. Зниження чистого прибутку та рентабельності обороту в 2023 році порівняно з попередніми роками вказує на

потенційні проблеми, які можуть виникати у фінансовій сфері підприємства. Ці показники можуть вимагати уваги та додаткових заходів з управління фінансовими ресурсами для забезпечення стабільності та успішного функціонування підприємства в майбутньому.

Аналіз використання оборотних активів у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» за 2021-2023 роки вказує на значні зміни у системі управління матеріальними ресурсами компанії. Зростання середніх залишків оборотних активів, зокрема дебіторської заборгованості, свідчить про розширення діяльності, але при цьому супроводжується збільшенням запасів. Незважаючи на позитивну динаміку виручки, оборотність та число оборотів оборотних активів зменшилися, що вказує на зниження їх ефективності. Зокрема, помітно зниження оборотності дебіторської заборгованості, що свідчить про можливі проблеми з оплатою від клієнтів. Вивільнення оборотних активів у 2023 році підкреслює необхідність оптимізації управлінських процесів для підвищення ефективності. Загалом, компанії важливо звернути увагу на оптимізацію логістичних витрат і поліпшення управління дебіторською заборгованістю для збільшення ефективності використання матеріальних ресурсів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами підприємства

В сучасних надзвичайно динамічних умовах жорсткої конкуренції успішне функціонування і розвиток підприємств суттєво залежить від якості, швидкості, надійності, ефективності їх матеріально-технічного забезпечення.

Ефективне управління рухом матеріальних потоків відіграє важливу роль у забезпеченні успішної діяльності підприємства. Воно дозволить у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» уникнути нерівномірності у виконанні виробничих процесів, що може призвести до зупинок у виробництві та затримок у поставках продукції. Ці зупинки можуть викликати значні втрати часу, грошей та ресурсів, тому ефективне управління матеріальними потоками є критично важливим. Крім того, правильна організація матеріального потоку сприяє підвищенню гнучкості, продуктивності та конкурентоспроможності підприємства на ринку. В умовах постійних змін це особливо актуально, оскільки стабільність і стійкість в діяльності підприємства є ключовими чинниками успіху. Однак ефективне управління матеріальними ресурсами вимагає не лише контролю за окремими процесами, а й комплексного підходу. Недостатньо лише виконувати процеси від поставки до виробництва. Необхідно використовувати різноманітні стратегії, методи та інструменти, що разом забезпечать найбільший позитивний ефект для підприємства. Такий комплексний підхід дозволить оптимізувати витрати, підвищити ефективність та забезпечити конкурентоспроможність на ринку [6].

Удосконалення матеріального потоку вимагає підвищення ефективності управління на різних етапах, таких як закупівельна діяльність, виробництво, управління запасами, складське господарство, збут, транспортна діяльність, а

також загальні витрати підприємства, сервісні послуги та бізнес-процеси. Це означає, що кожен аспект, пов'язаний з оптимальним та ефективним рухом товарно-матеріальних цінностей, повинен бути врахований, покращений та згідно з обраними стратегіями діяльності організації.

Сьогодні існує безліч підходів і механізмів для планування та управління матеріальними потоками, які активно використовуються вітчизняними і міжнародними підприємствами. Деякі з них включають:

- Інтегрований підхід до управління матеріальними потоками: це означає врахування всіх елементів ланцюжка постачання та виробництва для оптимізації процесів і забезпечення максимальної ефективності.

- Використання логістичної концепції: застосування принципів логістики для планування, координації та контролю матеріальних потоків з метою забезпечення їх ефективності.

- Своєчасне планування потреб у сировині та матеріалах: аналіз та прогнозування попиту на сировину та матеріали для забезпечення їх належною кількістю в потрібний момент.

- Управління запасами постачальником: встановлення стратегічного партнерства з постачальниками для оптимізації рівня запасів та забезпечення швидкості та якості поставок.

- Якісне планування та оптимізація виробничих процесів: максимізація використання ресурсів та мінімізація витрат на виробництво через ефективне планування та оптимізацію процесів.

- Управління розподілом товарів із залученням посередників: ефективне використання різноманітних каналів збуту та дистрибуції для максимізації обсягів продажів та задоволення потреб клієнтів.

- Використання закордонного досвіду підприємств: адаптація та використання кращих практик та інновацій з міжнародного досвіду для покращення управління матеріальними потоками на вітчизняних підприємствах [1].

Ці підходи допоможуть ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду»

оптимізувати витрати, підвищувати ефективність та забезпечувати конкурентоспроможність на ринку.

Інтегрований підхід до управління матеріальними потоками є одним з найважливіших і найбільш відомих методів, оскільки він охоплює всі аспекти цього процесу. Основна мета цього підходу - підвищення загальної ефективності підприємства, планування та зменшення сукупних витрат. Це досягається за допомогою оптимізації використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей, складських приміщень та транспорту, а також управління взаємодією між відділами підприємства. Це в свою чергу сприяє покращенню обслуговування клієнтів, забезпеченню оптимального рівня запасів та збільшенню доходів від реалізації товарів та послуг.

Ще одним важливим підходом є сучасна технологія управління запасами постачальником (Vendor-managed inventory), що дозволяє постачальнику та клієнту спільно та взаємовигідно керувати запасами. Це допомагає уникнути ризику недостачі або надмірного запасу матеріальних ресурсів, покращує партнерські відносини та оптимізує діяльність підприємства [22].

Кожен із вищезазначених підходів сприяє підвищенню ефективності управління матеріальними потоками і може бути успішно використаний в організації разом з іншими методами. Головне завдання для логістичних менеджерів - це орієнтація на максимальне задоволення потреб споживачів, оптимізація виробничих процесів, мінімізація витрат, покращення якості продукції, налагодження партнерських відносин з контрагентами та ефективне управління складською, транспортною та збутовою діяльністю, а також зворотним матеріальним потоком [41].

Удосконалення управління руху матеріальних потоків у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» можна здійснити за допомогою:

1. Впровадження систем управління логістикою (ERP, WMS, TMS): це включає в себе впровадження програмного забезпечення, такого як ERP (Enterprise Resource Planning), WMS (Warehouse Management System) та TMS (Transportation Management System), які дозволяють контролювати кожен етап

логістичного ланцюжка. Це сприяє ефективності та оптимізації всіх процесів, пов'язаних з матеріальними потоками, шляхом автоматизації та координації дій між різними відділами та підрозділами підприємства [14].

2. Покращення взаємодії відділів та їх комунікації: забезпечення безперебійного потоку вимагає ефективної взаємодії між різними відділами та підрозділами підприємства. Це може бути досягнуто за допомогою вдосконалення комунікаційних процесів, встановлення спільних цілей та стандартів роботи.

3. Встановлення оптимального рівня запасів: надмірні або недостатні запаси можуть призвести до збільшення витрат, простоїв виробництва та затримок в поставках готової продукції. Встановлення оптимального рівня запасів допомагає зменшити витрати та забезпечити ефективне використання матеріальних ресурсів.

4. Зменшення втрат матеріалів та сировини: оптимізація логістичних операцій допомагає зменшити втрати матеріалів та сировини під час їх переміщення та зберігання.

5. Аналіз даних про матеріальні потоки підприємства: використання інформаційних технологій дозволяє аналізувати дані про матеріальні потоки, виявляти проблемні зони та можливості для оптимізації процесів.

6. Автоматизація процесів: зменшення часу, кількості помилок та підвищення точності операцій можливе завдяки автоматизації процесів управління матеріальними потоками.

7. Оптимізація використання приміщень та транспорту: максимальне завантаження та оптимізація використання виробничих і складських приміщень, а також автомобільного парку допомагає зменшити витрати та підвищити продуктивність.

8. Оптимізація маршрутів доставки: максимальне завантаження та оптимізація маршрутів доставки допомагають зменшити транспортні витрати та скоротити час доставки товарів кінцевим споживачам [3].

Використання усіх цих методів в сукупності гарантує підвищення рівня

ефективності логістичного забезпечення виробництва і реалізації продукції у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду». Це також забезпечує високу гнучкість та конкурентоздатність як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

Отже, ефективне управління матеріальними потоками є ключовим аспектом успішної діяльності будь-якої компанії в сучасних умовах. Воно дозволяє раціонально використовувати матеріальні ресурси, забезпечує безперебійний рух в межах логістичної системи, а також сприяє скороченню витрат та оптимізації бізнес-процесів. Удосконалення управління матеріальними потоками охоплює всі аспекти діяльності підприємства і передбачає комплексне застосування різноманітних підходів і методів для підвищення їх ефективності, що в результаті сприяє збільшенню конкурентоспроможності організації та задоволенню її споживачів.

3.2. Впровадження автоматизованої системи управління матеріальними запасами

Після проведеного аналізу ефективності управління матеріальними ресурсами на досліджуваному підприємстві ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» видно, що увага до оперативного управління та планування закупівельної діяльності є недостатньою. Особливо гостро виражена проблема управління закупівлею запасів, що призводить до періодичних дефіцитів деяких видів матеріалів на складі через відсутність нормування. Отже, рекомендацією для керівництва ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» є зосередитися на контролі за наявністю, ефективному використанні та нормуванні запасів, а також оперативному управлінню та плануванні обсягу закупівель. Використання сучасних комп'ютерних технологій може значно полегшити цей процес.

Впровадження автоматизованої системи управління матеріальними запасами може призвести до значних покращень у роботі ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду»:

1. Раціональне використання матеріальних запасів: система допоможе відстежувати рух матеріальних запасів, уникати їх надмірного або недостатнього накопичення, а також планувати їхнє використання відповідно до потреб виробництва.

2. Підвищення ліквідності наднормативних запасів матеріалів: система дозволить вчасно виявляти та оптимізувати надмірні запаси, що підвищить їх ліквідність та зменшить ризик їх знецінення.

3. Прискорення оборотності всіх видів запасів: автоматизація процесів управління запасами дозволить збільшити їх оборотність, зменшуючи час, необхідний для замовлення, отримання та використання матеріалів.

4. Забезпечення оптимальних витрат на придбання запасів: система допоможе прогнозувати потреби у матеріалах і раціонально планувати їх закупівлю, що дозволить уникнути надмірних витрат.

5. Розрахунок оптимальної партії запасів: шляхом аналізу попиту та складності запасів система буде визначати оптимальний розмір партій матеріалів для закупівлі, що сприятиме економії витрат.

6. Зниження витрат за зберігання запасів: ефективне управління запасами дозволить зменшити витрати на їх зберігання, оптимізуючи складські процеси та використання простору.

7. Виявлення дефіцитних позицій та вибір надлишкових запасів для реалізації: система допоможе ідентифікувати позиції з недостатнім обсягом запасів і надати рекомендації щодо їх поповнення. Також буде виявлено матеріали, для яких сформувалися надлишкові запаси, і можна буде розглянути їх реалізацію.

8. Визначення потреби у фінансових ресурсах для забезпечення поставок матеріалів: автоматизована система дозволить точно прогнозувати фінансові потреби для закупівлі матеріалів у планованому періоді, що сприятиме ефективному фінансовому плануванню.

Отже, впровадження автоматизованої системи управління матеріальними запасами допоможе значно оптимізувати процеси управління

матеріальними ресурсами та забезпечить більш ефективне використання ресурсів компанії. Впровадження автоматизованої системи управління запасами для ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» допоможе уникнути надмірного утворення матеріальних ресурсів на складах, фізичне та моральне старіння, а також псування при зберіганні яких також спричиняють збитки для підприємства.

Для удосконалення системи управління запасами на досліджуваному підприємстві доцільним є впровадження ERP-системи.

Термін «ERP-система» (Enterprise Resource Planning - Управління ресурсами підприємства) має два значення. По-перше, це інформаційна система, яка визначає та планує всі ресурси підприємства, необхідні для здійснення продажів, виробництва, закупівель і обліку під час виконання замовлень клієнтів. По-друге, ERP-система це методологія ефективного планування і управління всіма ресурсами підприємства, необхідними для здійснення продажів, виробництва, закупівель та обліку при виконанні замовлень клієнтів у сферах виробництва, дистрибуції і надання послуг [36].

Основна функція ERP - об'єднання всіх бізнес-процесів та ресурсів підприємства в одну систему, спрощення, прискорення і оптимізація за допомогою комплексу програм для управління підприємством. Ці програми працюють на єдиній технологічній платформі, базуються на єдиній базі даних і синхронізуються між собою в реальному часі. Хоча ERP-системи зазвичай використовуються на великих підприємствах, існують гнучкі рішення для середніх та малих підприємств.

До основних функціональних підсистем ERP зазвичай відносять MRP (Manufactures Resource Planning - планування ресурсів виробництва), CRM (Customers Relationship Management - управління взаємовідносинами з клієнтами), SCM (supply chain management - управління процесами постачання), HRM (Human Resource Management - управління людськими ресурсами), FRM (financial resource management - управління фінансовими ресурсами) та ECM (enterprise content management - управління

корпоративним контентом) [21].

Впровадження сучасних ERP-систем на підприємствах призводить до значного економічного ефекту, включаючи зростання ефективності виробничих потужностей до 20%, зниження виробничого браку до 35%, зменшення страхових запасів на складах до 40%, зниження транспортно-заготівельних витрат до 60%, зниження частки виконаних точно в термін платежів до 35-80%, а також скорочення витрат на адміністративно-управлінський апарат до 30% [36].

Запропоновано впровадження системи InStock Production у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду», яка є системою класу WMS, спеціально адаптованою для виробничих процесів. Ця система ідеально підходить для управління виробничою логістикою підприємства. Вона дозволяє ефективно керувати переміщенням сировини, матеріалів, готової продукції та відходів за допомогою радіотерміналів у руках відповідальних працівників. Система InStock Production контролює точність виконання цих переміщень та актуальність залишків у реальному часі. Важливо зазначити, що система враховує витрати сировини та матеріалів, кількість браку та відходів не за нормами, а по факту [14].

Позитивні результати від впровадження InStock Production у виробничу логістику ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» будуть наступні: ефективне планування необхідної кількості сировини та матеріалів для виробництва; вчасне поповнення виробничих запасів; оперативна оцінка стану виробництва; скорочення надлишків складських запасів; постійний аналіз та моніторинг браку; зменшення кількості незапланованих простоїв; точне завантаження виробничих ліній.

Можливості, які надасть InStock Production відділу логістики ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду»: по-перше, управління товарними запасами сировини та матеріалів; управління готовою продукцією; врахування кількості сировини, відходів на виробництві в режимі реального часу; аналіз причин появи браку, повна генеалогія продукції.

По-друге, на ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» буде покращено облік випуску готової продукції. Запровадження системи дозволить формувати виробничі завдання та управляти ними, вносячи дані з ERP або вручну. Також буде автоматизовано формування партій готової продукції, генерування етикеток для товарів на різних ступенях упаковки та палетизації. Облік випуску готової продукції буде проводитися в режимі реального часу, з урахуванням категорій якості (придатна, умовнорічна, некондиція), що дозволить оперативно реагувати на зміни.

По-третє, буде впроваджено систему обліку сировини та матеріалів. Це охоплює фактичні залишки на цехових складах та виробничих лініях, враховуючи адресні осередки. Також буде проводитися облік спрацьовування та залишків сировини на кожній лінії виробництва з урахуванням партій сировини та матеріалів, а також контроль якості сировини з можливістю зміни статусів якості.

По-четверте, буде вдосконалено виявлення браку та відходів різних категорій. Це буде проводитися окремо на кожній виробничій лінії та для кожної зміни, що дозволить збільшити ефективність виявлення та управління цими процесами.

По-п'яте, планується поліпшити контроль якості з уточненням статусу якості готової продукції. Це може бути реалізовано шляхом проведення повного або вибіркового контролю.

По-шосте, буде впроваджено автоматизоване формування переміщень сировини, матеріалів та готової продукції між виробничими та складськими площами на основі заздалегідь налаштованих правил.

Також відбувається відбір сировини та матеріалів зі складу та передача їх у цехи з контролем передачі відповідальності, штрихкодування сировини, а також поповнення виробничих ліній сировиною з урахуванням виробничих завдань.

Забезпечується управління завданнями персоналу ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» через термінали збору в режимі реального часу.

Підтвердження дій скануванням штрих-кодів товару/осередків/операцій.

Спрогнозуємо як впровадження InStock Production вплине на ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Показники зміни фінансових результатів ТОВ «ЛЬВІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ ШОКОЛАДУ», тис. грн.

Показник	2022 рік	2023 рік	Проект.	Відхилення (+;-) показника 2023 року порівняно з 2022 р.		Відхилення (+;-) показника проект. року порівняно з 2023 р.	
				абсол., тис. грн.	відносне, %	абсол., тис. грн.	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	470093	638817	734639	168724,00	35,89	95822,55	15,00
Собівартість реалізованої продукції	393995	556236	528424	162241,00	41,18	-27811,80	-5,00
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	9836	7353	7941	-2483,00	-25,24	588,24	8,00
Чистий прибуток (збиток)	8330	5257	6045	-3073,00	-36,89	788,55	15,00
Рентабельність обороту, %	1,772	0,823	0,905	-0,95	-53,56	0,08	10,00
Середні залишки оборотних активів, тис. грн.	112895	226435,5	210000	113540,5	100,57	-16435,5	-7,26
Виручка від реалізації, тис. грн.	470093	638817	700000	168724	35,89	61183	9,58
Оборотність оборотних активів, дні	87,66	129,38	100	41,72	47,59	-29,38	-22,71
Число оборотів оборотних активів, раз	4,16	2,82	3,65	-1,34	-32,21	0,83	29,43
Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності, грн.	-3961,31	83303,25	-70000	87264,56	-2202,92	-153303,25	-184,03

Джерело: створено автором на основі додатків

Очікується, що впровадження системи InStock Production принесе значні позитивні зміни у фінансових показниках ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» на 2024 рік. Ось обґрунтування для кожного показника:

1. Чистий дохід від реалізації продукції: завдяки оптимізації управління запасами, точному прогнозуванню попиту та ефективнішому виробництву очікується зростання обсягів реалізації продукції. Використання системи InStock Production дозволить підприємству ефективніше відповідати на зміни в попиті, що призведе до збільшення чистого доходу на 10-20%.

2. Собівартість реалізованої продукції: за рахунок ефективнішого управління запасами, оптимізації виробничих процесів та зменшення витрат на зберігання та транспортування матеріалів очікується зниження собівартості продукції на 5-15%.

3. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування: очікується покращення фінансового результату від звичайної діяльності на 5-10%, оскільки оптимізовані процеси виробництва та управління запасами дозволять знизити загальні витрати на виробництво.

4. Чистий прибуток (збиток): підвищення чистого доходу та зниження собівартості призведуть до значного зростання чистого прибутку на 10-20%.

5. Рентабельність обороту: завдяки покращенню фінансових результатів та зниженню витрат очікується підвищення рентабельності обороту на 5-15%.

6. Середні залишки оборотних активів, тис. грн. Прогнозована зміна: зниження запасів завдяки оптимізації, покращення управління дебіторською заборгованістю, збільшення грошових коштів. 2024 рік: 210000 тис. грн (зниження на 7,26%).

7. Виручка від реалізації, тис. грн. Прогнозована зміна: збільшення завдяки підвищенню ефективності виробництва та продажів. 2024 рік: 700000 тис. грн (збільшення на 9,6%).

8. Оборотність оборотних активів, дні. Прогнозована зміна: зменшення за рахунок покращеного управління оборотними активами. 2024 рік: 100 днів (зниження на 22,7%).

9. Число оборотів оборотних активів, раз. Прогнозована зміна: збільшення за рахунок більшої ефективності використання оборотних активів. 2024 рік: 3,65 разів (збільшення на 29,4%).

10. Вивільнення (-), залучення (+) оборотних активів у зв'язку зі змінами їх оборотності, грн. Прогнозована зміна: зменшення завдяки більш ефективному використанню оборотних активів. 2024 рік: -70000 грн (зменшення на 15,9%).

Отже, впровадження системи InStock Production має потенціал значно покращити фінансові результати ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» в 2024 році.

Підсумовуючи, впровадження автоматизованої системи управління матеріальними запасами відіграє ключову роль у оптимізації виробничих процесів та управління ресурсами на підприємстві. Ця система дозволяє здійснювати ефективний контроль за переміщенням сировини, матеріалів та готової продукції, зменшує витрати та виробничий брак, а також покращує облік та контроль якості продукції. Впровадження автоматизованої системи сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів, зниженню витрат та підвищенню якості продукції, що є ключовими факторами успішної діяльності підприємства.

Висновки до розділу 3

Ефективне управління матеріальними потоками є ключовим фактором успішної діяльності будь-якого підприємства в сучасних умовах. Впровадження автоматизованих систем управління матеріальними запасами дозволяє значно підвищити ефективність виробничих процесів, знизити витрати та покращити облік і контроль за рухом сировини, матеріалів і готової продукції. Це сприяє забезпеченню безперебійного постачання, оптимізації запасів, покращенню якості продукції та задоволенню потреб споживачів.

Впровадження ERP-системи, такої як InStock Production, на ТОВ

«Львівська Майстерня Шоколаду» значно покращить управління запасами та виробничими процесами підприємства. ERP-система об'єднає всі бізнес-процеси в єдину інтегровану платформу, забезпечуючи ефективне управління ресурсами, зменшення виробничого браку, скорочення витрат та оптимізацію складських запасів. Автоматизація обліку сировини, матеріалів і готової продукції, а також вдосконалене управління якістю та контролем продукції, дозволить оперативно реагувати на зміни та забезпечить стабільне зростання ефективності виробництва. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та загальної успішності підприємства на ринку.

ВИСНОВКИ

Поняття «матеріальні ресурси» визначається як сукупність матеріальних компонентів, необхідних для виробництва продукції. Це можуть бути предмети праці, що безпосередньо використовуються у виробничому процесі, а також запаси, які зберігаються для використання у виробництві, управлінні підприємством та інших цілях. Існують різні підходи до трактування цього поняття, включаючи широке розуміння, яке охоплює всі види матеріальних ресурсів, які використовуються у виробничому процесі, а також вужке розуміння, що зосереджується лише на предметах праці. Незалежно від підходу, матеріальні ресурси відіграють ключову роль у функціонуванні підприємства, сприяючи його конкурентоспроможності та успішному розвитку. Ефективне управління цими ресурсами є важливою передумовою для досягнення успіху та стабільності підприємства на ринку.

Управління матеріальними ресурсами є важливим елементом ефективного функціонування підприємства, охоплюючи організацію та контроль матеріальних потоків від закупівлі до передачі готової продукції. Це комплексний процес, що включає функціональний, організаційний та економічний блоки. Функціональний аспект визначає основні функції управління, такі як прогнозування, планування, контроль та аналіз, що забезпечують раціональне використання ресурсів. Організаційний блок описує систему зв'язків між елементами підприємства, яка дозволяє ефективно координувати дії підрозділів для досягнення загальних цілей. Економічний аспект визначає методи та інструменти управління, спрямовані на максимізацію результативності та ефективності використання ресурсів. Загальна мета управління матеріальними ресурсами полягає в досягненні оптимального використання цих ресурсів, забезпечуючи ефективну діяльність та конкурентоспроможність підприємства.

На сьогодні в Україні існує досить повна та чітка система правових норм, що врегульовують організацію, управління та регулювання матеріальними

ресурсами. Постійне оновлення податкового законодавства дозволяє враховувати зміни у сфері оподаткування, що забезпечує ефективну роботу підприємств. Крім того, активно працюється над реформуванням системи бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами, що передбачає значні зміни у поточній системі. Основна мета цієї програми - покращення облікової системи та створення сприятливого середовища для приваблення іноземних інвесторів за допомогою публічної бухгалтерської звітності.

Львівська Майстерня Шоколаду відзначається своєю неповторною історією, яка почалася у 2008 році з натхненням подружжя Дубових створити особливі шоколадні вироби. Ця ідея перетворилася на успішний бізнес завдяки якості, унікальності та любові до ремесла. Підприємство швидко здобуло популярність завдяки своїм авторським цукеркам та шоколадним виробам, які вражають натуральністю та смаковими властивостями. З роками Львівська Майстерня Шоколаду розширила свою мережу крамниць і кав'ярень як у межах України, так і за її межами, зберігаючи при цьому віру в якість та унікальність продукції. Організаційна структура управління підприємством відображає його стабільність та ефективність, забезпечуючи керівництво та співробітників необхідними ресурсами для подальшого розвитку. Зосереджуючись на виробництві натуральних продуктів високої якості та зберігаючи відданість принципам мануфактурного виробництва, Львівська Майстерня Шоколаду продовжує дарувати своїм клієнтам унікальні смакові відчуття та частинку неповторної атмосфери Львова.

За період 2021-2023 років ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» спостерігалось значне зростання чистого доходу від реалізації продукції, що свідчить про успішну виробничу діяльність компанії. Однак, незважаючи на це, фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування зменшувався протягом аналізованого періоду, що може свідчити про певні труднощі в управлінні фінансовими ресурсами. Зниження чистого прибутку та рентабельності обороту в 2023 році порівняно з попередніми роками вказує на потенційні проблеми, які можуть виникати у фінансовій сфері підприємства. Ці

показники можуть вимагати уваги та додаткових заходів з управління фінансовими ресурсами для забезпечення стабільності та успішного функціонування підприємства в майбутньому.

Аналіз використання оборотних активів у ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» за 2021-2023 роки вказує на значні зміни у системі управління матеріальними ресурсами компанії. Зростання середніх залишків оборотних активів, зокрема дебіторської заборгованості, свідчить про розширення діяльності, але при цьому супроводжується збільшенням запасів. Незважаючи на позитивну динаміку виручки, оборотність та число оборотів оборотних активів зменшилися, що вказує на зниження їх ефективності. Зокрема, помітно зниження оборотності дебіторської заборгованості, що свідчить про можливі проблеми з оплатою від клієнтів. Вивільнення оборотних активів у 2023 році підкреслює необхідність оптимізації управлінських процесів для підвищення ефективності. Загалом, компанії важливо звернути увагу на оптимізацію логістичних витрат і поліпшення управління дебіторською заборгованістю для збільшення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Ефективне управління матеріальними потоками є важливим фактором для успішної діяльності підприємства. Впровадження автоматизованих систем управління запасами підвищує ефективність виробництва, знижує витрати та покращує облік і контроль за рухом сировини, матеріалів і готової продукції. Це забезпечує безперебійне постачання, оптимізацію запасів, покращення якості продукції та задоволення потреб споживачів. Впровадження ERP-системи, як-от InStock Production, на ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду» інтегрує всі бізнес-процеси на одній платформі, підвищуючи ефективність управління ресурсами, зменшуючи виробничий брак, скорочуючи витрати і оптимізуючи запаси. Автоматизація обліку та управління якістю продукції дозволить швидко реагувати на зміни і стабільно підвищувати ефективність виробництва, що покращить конкурентоспроможність і загальний успіх підприємства на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абушов Т. Огляд сучасних підходів до управління матеріальними ресурсами промислового підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 6. Том 2. С. 30-35.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства : Навч. посіб.. К. : Атіка, 2011. 528 с.
3. Бондар Н.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: Видавництво А.С.К., 2013. 400 с.
4. Василик Н.М. Оцінка ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства. Економічний аналіз, (3), 2018. С. 154-161.
5. Ващенко О. П. Сутність та класифікація ресурсів підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 11. С. 104–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/естебі_2019_2_16
6. Вініченко І.І., Сорока Ю.О. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 22. С. 34–37.
7. Войтків Л. С. Управління матеріальними ресурсами у період реструктуризації підприємства: дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01. Тернопіль, 2005. 23 с
8. Волошина С.В. Економічний механізм управління ефективністю використання матеріальних ресурсів підприємства. Економіка і суспільство. 2016. Вип.3. С.160-164
9. Гордійчук А.С., Стахів О.А., Кузнецова Т.В., Збагерська Н.В. Організація і технологія матеріально-технічного забезпечення підприємства. Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2019. 256 с.
10. Григорців М.В., Фоменко А.О. Напрями підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №6. С. 80-91.
11. Дерев'янку Ю. М. Наукові підходи до визначення категорії «ресурс». Механізм регулювання економіки. 2009. № 1. С. 160-165

12. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
13. Іванюта П. В., Лугівська О.П. Управління ресурсами і витратами : навч. посіб. за ред. д.е.н., проф. Іванюти С. М. Київ. Центр навчальної літератури, 2016. 320 с.
14. Калачик А.В., Томчук В.В. ERP системи та їх місце в управлінському обліку. Фінанси, облік, банки. №1(24). 2019. С. 179-187.
15. Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. Економіка підприємства: підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
16. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Знання, 2016. 697 с.
17. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
18. Костромін Г.Т. Управління матеріальними ресурсами : навч. посіб. Кіровоград : Імекс, 2007. 240 с.
19. Крохмаль С. С. Управління матеріальними ресурсами на промисловому підприємстві. Бізнес Інформ. 2012. № 10. С. 109–113
20. Кулакова С.Ю., Міняйленко І.В. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства». Полтава: ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2015. 214 с.
21. Курган Н. В. Обґрунтування вибору ERP-рішення для цифровізації обліку, аналізу та управління на підприємстві України. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2020. Т. 1. № 17. С. 238–249.
22. Кучіна С. Е. Управління ресурсами підприємства : навч. посібник; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Стильна типографія, 2021. 227 с.
23. Ліпич Л.Г., Хілуха О.А., Кушнір М.А. Еволюція розвитку інформаційних систем управління підприємством. Економічний форум. 2021. Т. 1, №4. С. 85-94.

24. Лола Ю. Ю. Управління матеріальними ресурсами на підприємстві (логістичний та реінжиніринговий підхід) : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Харківський національний економічний ун-т. Харків, 2009. 20 с.

25. Мазур А.О., Кириченко С.О. Методологічні основи ефективного використання ресурсів підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. № 6 (17). С. 253 – 258

26. Михайлюк М. О. Систематизація методичних підходів до оцінювання матеріальних ресурсів на промислових підприємствах. Ефективна економіка. 2017. № 3. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5499>

27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text

28. Мірошниченко О.Ю., Ревуцька Н.В., Гончарова О.М. Управління ресурсами підприємства: навч. посіб. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 217с.

29. Олійник Є. В. Матеріальні ресурси: підходи до розуміння та визначення. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. 2017. Вип. 3 (104). Ч. 2. С. 59–64.

30. Офіційний сайт ТОВ «Львівська Майстерня Шоколаду». URL: <https://www.chocolate.lviv.ua/#slider>

31. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

33. Прохорова В.В., Чумак Л.Ф., Лавро С.М. Актуальні тенденції управління матеріальними ресурсами підприємства. Бізнес Інформ. 2017. №2. С. 210 – 214.

34. Рибачук Н. В. Управління матеріальними ресурсами підприємства. Агросвіт. 2014. № 14. С. 58–63.

35. Рогач С.М., Суліма Н.М., Степасюк Л.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

36. Скрипник С.В., Франчук І.Б., Шепель І.В. Особливості автоматизації обліку підприємств в сучасних умовах. Економіка та держава. №10. 2020. С. 39–45.

37. Степаненко Т. О. Інтегроване управління матеріальними ресурсами промислового підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2014. № 35. С. 132–140.

38. Степаненко Т.О. Контролінг в управління матеріальними ресурсами підприємства. Ефективна економіка. 2015. №12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4636>

39. Федірець О.В., Гордівська А.С., Дековець К.О. Чинники впливу на управління матеріально-технічним забезпеченням виробництва. Економічний форум. 2019. № 2. С. 190–197.

40. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 980-IV-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

41. Чупир О. М. , Бурлака Є. О., Бутенко О. П. Управління розвитком ресурсного потенціалу підприємств (на прикладі підприємств залізничного транспорту): монографія. Х.: ХНУБА, 2022. 178 с.

42. Шаманська О. І. Система оцінки ефективності управління ресурсами підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2016. № 8. С. 81–89. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2016/14.pdf

43. Швиданенко Г.О. Управління ресурсами підприємства: монографія. К. : КНЕУ, 2014. 418 с.

44. Шкода М. С. Удосконалення управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2011. Вип. 33. С. 356–363.

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація матеріальних ресурсів (матеріалів) підприємства

Ознака	Група матеріалів	Джерела отримання	Найменування	
Характер утворення	промислові	отримані в галузях промисловості: добувної, обробної та переробної	сталь, нафта, цегла, барвники	
	сільськогосподарські	отримані в галузі сільського господарства	бавовна, вовна, зерно, жири	
Походження	мінеральні	видобуті корисні копалини	вугілля, руда, нафта, хімічна сировина	
	штучні	отримані шляхом хімічних перетворень	пластмаси, полімери, синтетичні матеріали	
	органічні	отримані в сільськогосподарському виробництві	бавовна, вовна, масло тваринне і рослинного походження	
Призначення у процесі виробничої діяльності	основні	утворюють матеріальну основу виробництва	матеріали – продукти обробної галузі	сталь, пластмаси, гума
			сировина – продукти добувної галузі	вугілля, руда, нафта
			куповані напівфабрикати і комплектуючі	паковки, механізми
	допоміжні	сприяють виробничому процесу або надають продукції певних властивостей	мастильні й обтиральні матеріали, луи, фарби	
			тара і тарні матеріали	ящики, мішки, бідони, пляшки
			запасні частини	окремі частини машин або устаткування для ремонтів
	паливо	у виробничому процесі відіграє допоміжну роль, але має особливу значущість у народному господарстві	газ, вугілля, бензин	
Спосіб формування	первинні	використовувані протягом одного виробничого циклу	сталь, гума, вугілля	
	вторинні	використовувані у виробничому циклі як відходи попереднього	стружка, металеві обрізки	

Місце підсистеми управління матеріальними ресурсами (УМР) в структурі виробничої системи

Напрямки діяльності у сфері управління матеріальними ресурсами
промислового підприємства в рамках окремих функцій управління

Функція управління	Напрями діяльності щодо управління матеріальними ресурсами підприємства
Планування	<p>Планування збуту продукції</p> <p>Визначення потреб підприємства в матеріальних ресурсах відповідно до прогнозованого попиту та програми виробництва</p> <p>Планування потужності підприємства</p> <p>Планування організаційних засад бізнес-процесу забезпечення ресурсами поточної діяльності підприємства</p> <p>Аналіз інформації про систему постачання конкурентів</p> <p>Визначення норм витрат матеріальних ресурсів</p> <p>Планування ресурсів в сфері матеріального постачання</p>
Організація	<p>Побудова організаційної структури постачання на основі принципів гнучкості, оперативності, надійності та економічності</p> <p>Формування умов для створення організації, що самонавчається і удосконалюється</p> <p>Організація ефективної системи замовлення, транспортування і зберігання</p> <p>Постійне вдосконалення бізнес-процесів постачання</p>
Мотивація	<p>Формування відповідної корпоративної культури та лідерства з метою підвищення ефективності системи управління матеріальними ресурсами</p> <p>Створення умов для навчання й професійного розвитку спеціалістів</p> <p>Забезпечення функціонування ефективної системи матеріального та нематеріального заохочення працівників</p> <p>постачання та зберігання</p> <p>Залучення працівників у процес удосконалення управління рухом матеріальних ресурсів</p>
Контроль	<p>Контроль якості управління рухом матеріальних ресурсів</p> <p>Контроль за дотриманням норм використання матеріальних ресурсів</p> <p>Вимір ступеня задоволення споживачів логістичних бізнес-процесів</p> <p>Встановлення відповідності отриманих результатів бізнес-процесів, що пов'язані з рухом матеріальних ресурсів, сформованим цілям</p> <p>Моніторинг ефективності та результативності використання матеріальних ресурсів</p>
Координація	<p>Забезпечення узгодженості перших чотирьох функцій управління</p> <p>Коригування планів постачання та використання матеріальних ресурсів</p> <p>Впровадження системи вирішення конфліктів при виконанні функцій управління</p> <p>Впровадження оперативних змін на основі поточного аналізу виявлених відхилень від встановлених параметрів руху та використання матеріальних ресурсів</p> <p>Впровадження інформаційної системи управління матеріальними ресурсами та забезпечення її безперебійної роботи</p>

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2023 р.

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	583 172	1 871 142
первісна вартість	1011	867 860	2 221 643
знос	1012	(284 688)	(350 501)
Інвестиційна нерухомість	1015	648 315	801 177
первісна вартість	1016	669 525	840 340
знос	1017	(21 210)	(39 163)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	34 639	10 026
Усього за розділом I	1095	1 266 136	2 682 355
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	20 776	17 715
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	102 545	113 648
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			

за виданими авансами	1130	1 239	2 837
з бюджетом	1135	6 539	181 700
у тому числі з податку на прибуток	1136	369	5 162
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	253	1 056
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	422	1 574
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 606	961
Усього за розділом II	1195	133 380	319 491
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1 399 516	3 001 846
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	505 833	1 505 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	1 000 000
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	5 345	5 762
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	376 238	381 078
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	887 416	1 892 673
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	23 454	21 014
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	36 594
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0

Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	23 454	57 608
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	21 248
товари, роботи, послуги	1615	27 395	228 274
розрахунками з бюджетом	1620	4 403	7 076
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	4 226	7 057
розрахунками з оплати праці	1630	15 649	26 046
одержаними авансами	1635	500	224
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	11 714	17 675
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	424 759	743 965
Усього за розділом III	1695	488 646	1 051 565
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 399 516	3 001 846

Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід)

за 2023 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	638 817	470 093
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(556 236)	(393 995)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	82 581	76 098
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1 840	6 768
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(42 484)	(34 322)
Витрати на збут	2150	(6 629)	(5 794)
Інші операційні витрати	2180	(42 247)	(35 072)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	7 678
збиток	2195	(6 939)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	20 000	0
Інші фінансові доходи	2220	66 180	69 894
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(71 888)	(67 736)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	7 353	9 836
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2 096	-1 506
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 257	8 330
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 257	8 330

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	84 342	67 637
Витрати на оплату праці	2505	323 058	229 719
Відрахування на соціальні заходи	2510	70 275	49 107
Амортизація	2515	93 365	47 447
Інші операційні витрати	2520	73 798	60 548
Разом	2550	644 838	454 458

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 023 332 392	2 023 332 392
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 023 332 392	2 023 332 392
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000260	0,004120
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000260	0,004120
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	577 557	583 172
первісна вартість	1011	896 179	867 860
знос	1012	(318 622)	(284 688)
Інвестиційна нерухомість	1015	321 737	648 315
первісна вартість	1016	336 732	669 525
знос	1017	(14 995)	(21 210)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	10	0
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	4 445	34 639
Усього за розділом I	1095	903 759	1 266 136
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	9 938	20 776
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	71 950	102 545
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	852	1 239

з бюджетом	1135	0	6 539
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	369
з нарахованих доходів	1140	2 591	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	354	253
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 616	422
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	664	1 606
Усього за розділом II	1195	87 965	133 380
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	991 724	1 399 516
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175 833	505 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	4 789	5 345
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	368 464	376 238
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	549 086	887 416
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	30 499	23 454
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	30 499	23 454
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	99 976	27 395
розрахунками з бюджетом	1620	8 673	4 403
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 376	0
розрахунками зі страхування	1625	1 964	4 226
розрахунками з оплати праці	1630	7 425	15 649
одержаними авансами	1635	0	500
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	10 538	11 714
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	283 563	424 759
Усього за розділом III	1695	412 139	488 646
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	991 724	1 399 516

Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід)

за 2022 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	470 093	373 344
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(393 995)	(318 238)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	76 098	55 106
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	6 768	4 088
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(34 322)	(29 950)
Витрати на збут	2150	(5 794)	(4 568)
Інші операційні витрати	2180	(35 072)	(12 789)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	7 678	11 887
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	2 591

Інші фінансові доходи	2220	69 894	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(67 736)	(1 401)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	9 836	13 077
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 506	-1 952
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	8 330	11 125
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	8 330	11 125

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	67 637	68 961
Витрати на оплату праці	2505	229 719	184 852
Відрахування на соціальні заходи	2510	49 107	40 044
Амортизація	2515	47 447	27 820
Інші операційні витрати	2520	60 548	41 356
Разом	2550	454 458	363 033

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 023 332 392	703 332 392
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 023 332 392	703 332 392
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,004120	0,015820
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,004120	0,015820
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2021 р.

Форма №1

Актив	Код рядк а	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	701 294	598 455
первісна вартість	1011	1 044 508	917 077
знос	1012	(343 214)	(318 622)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	300 839
первісна вартість	1016	0	315 834
знос	1017	(0)	(14 995)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	20	20
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	701 314	899 314
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 029	9 749
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51 544	71 950
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2 951	0

з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	2 591
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	23 330	5 840
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	6 723	1 616
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	24	664
Усього за розділом II	1195	92 601	92 410
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	793 915	991 724
	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Пасив			
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175 833	175 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	4 651	4 789
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	357 477	368 464
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	537 961	549 086
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	33 656	30 499
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0

резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	33 656	30 499
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	25 964	99 976
розрахунками з бюджетом	1620	3 410	8 673
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	2 328	1 964
розрахунками з оплати праці	1630	8 611	7 425
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	7 253	10 538
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	174 732	283 563
Усього за розділом III	1695	222 298	412 139
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	793 915	991 724

Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід)

за 2021 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	373 344	259 205
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(318 238)	(228 412)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	55 106	30 793
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	2 582	30 872
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(29 950)	(25 662)
Витрати на збут	2150	(4 568)	(3 503)
Інші операційні витрати	2180	(11 283)	(28 719)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	11 887	3 781
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	2 591	10 008
Інші доходи	2240	0	53
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1 401)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(9 946)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	13 077	3 896
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 952	-1 128
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	11 125	2 768
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 125	2 768

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	68 961	83 316
Витрати на оплату праці	2505	184 852	125 796
Відрахування на соціальні заходи	2510	40 044	27 024
Амортизація	2515	27 820	25 330
Інші операційні витрати	2520	41 356	34 776
Разом	2550	363 033	296 242

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	703 332 392	703 332 392
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	703 332 392	703 332 392
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,015820	0,003940
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,015820	0,003940
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00